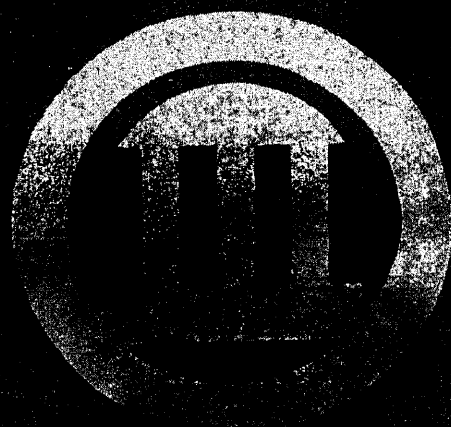

U

LIOPILAS LEHT

2

KÜÜNLA KUUL 1933

NÕUDKE AINULT

SAKU

**ÕLUT, MÕDU JA
KARASTAVAD JOOKE**

SAKU ÕLLETEHAS A/S.

TARTU ÜLIÕPILASORGANISATSIOONID!

Pöörake oma tellimistega **SAKU ÕLLELAO** poole **TARTUS, EMAJÕE 10,**
telefon 37 ja 3-75

HÄSTIRIIETATUD

NAISE PÕHIMÕTE:

**KLEIT, MANTEL,
SUKAD, PITSID,
TRIKOOD, J. N. E.**

AKTSIASELTS

O. KILGASE

VABRIKU SAADUSTEST

VABRIK TALLINN, VOLTA 3

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

Nr. 2

TARTUS

24. II. 33

Oh ja mustakuuene rahvas!

Küsi me, kudas tuleb, kudas tuleb aeg,
mül me, lipud käes, kõrvu seisame,
kui enda vabadusele laulame,
kui me vabadusele tänu anname!

Ükskord, ükskord, Eesti rahvas, ja,
ükskord, ükskord ennast mõistad ja!
Ükskord tunned, et eluvägi su sees,
ükskord tunned, et elav on Eesti mees!

Juhan Liiv.

VABARIIGI 15. AASTAPÄEVAL.

Riikliku iseseisvuse esimesed 15 aastat on kujundanud põhjalikult ümber kogu meie väikese kodumaa. On loodud ja loomisel 100.000 uut talu. Tihe koolide ja haridus-asutiste võrk külvab rahva keskele vaimuvara. Hoolekanne, tervishoid ja sotsiaalkindlustuse korraldus on loodud pea täiesti uuenä. Linnad on võtnud hoopis uue ilme. Tööstust, kaubandust ja rahandust arendame peremeestena.

See kõik on teostunud eesti rahva sisemise jõu ja visa töö varal — kodanikkude ühisjõud teeb imet.

Aga, ärgem mitte unustagem, et selleks on suurelt osalt kaasa aidanud ka riik, nimelt just meie demokraatlik omariiklus. Riigi kaasabi puudumisel oleks pilt praegu olnud sootumane. Ärgu seda unustagu need, kes nüüd või edaspidi tahaks teha riigile ainult etteheiteid. Kivi visata on kerge, aga väga harva õiglane.

Demokraatlik omariiklus on andnud meile väärtusi, millest varem ainult unistati. Õigus, vabadus ja õiglus moodustab meie riigikorralduse olulisema osa. Meil valitseb usu ja südametunnistuse ja mõtte vabadus; teadus, kunst ja nende õpetamine on vaba. Täheleb: on kõik võimalused selleks, et igaüks saaks anda enesest kõige paremat jäädavate väärtuste loomisel. Demokraatia võimaldab rahva sisemist kasvamist, kõigi loovate jõudude

esiletoomist ja rakendamist täielikumal määral kui ükski teistsugune kord.

Demokraatia on elujõuline ja areneb. Ta eeldab väga tublit inimest. Kui keegi kahtleb demokraatia juures, siis kahtleb ta inimeses üldse.

Meie rahva loomupärane sisetunne ütleb aga, et see, mis luuakse vabal tahtel, vaba koostöö loomingu, see ületab kõik sunnikorra tulemused. Kui riiki ja ühiskonda tahetakse püsti hoida ainult võimu ja sunduse varal, mitte aga rahva enese ja iga kodaniku sisemise kohusetunde ning töötahte varal, siis oleks see kõik tühi töö, mida ei saa lugeda inimsoo vääriliseks. Sisemiselt vaba kodanik ei kannataks seda mitte, akadeemiline kodanik igatahes mitte.

Kõigil on silme ees vanaaja demokraatia hiilgetõus. Sealt oleme pärinud mitte üksi vabaduse, omavalitsuse, kodaniku kohuse ja üheõiguse ideed, vaid kõik antiikilma tähtsamad väärtused.

Demokraatia langusega kadus Vana-Kreeka ajaloo näitelavalt. Rahva sisemine jõud oli õõnestatud demokraatia suuremate vaenlaste — vastutustundeta demagoogide poolt, kes sünnitasid kaose, millele nemad ega rahvas ise ei suutnud enam panna piiri: demagoogidelt kisti küll maha kõik au ja kuulsus, paljudelt võeti elugi, kuid rahvas ise varises samuti.

Uus demokraatia ei taha käia seda ringi, kuigi ka nüüd on atak temale õige tugev.

Kui praegusel ajal, ka meil, kõneldakse demokraatia ja parlamentarismi kriisist, siis ärgu visatagu kallist last välja ühes pesuveega. Need, kes soovivad ainult toorest kamandavat rusikat, nutaks selle all esimestena kõige hädisemalt.

Viga ei seisa mitte demokraatias, tema tuumas ja mõttes, vaid teda tuleb õieti teostada. Demokraatliku riigi ülesanded on väga suured ning mitmekesised. Nõudmised ja soovid riigi vastu on võrratult kasvanud. Ja arvustav hääl ning nurin on vabalt kuulda ainult demokraatlikus riigis. Mujal on see lihtsalt maha surutud.

Demokraatia eeldab kodanikudelt suurt enesedistsipliini, soovide ja võimaluste kooskõlastamist. Ta vajab ka tugevat korda, head riigimasinat, suurt jõupingutust ja tublisid juhtivaid jõude.

Kahtlemine demokraatias tähendaks kas üldse kohusetunde ning jõupingutuse langust, või sarnast voolude ja mõjude esilepääsu, mis üldisele arengule ei too midagi head.

Teaduse ja kõrgema hariduse templid on igal maal olnud vaba ja iseseisva vaimu ääsiiks. Teaduslik töö eeldab vaba juurdlemist, iseseisvat loomingu tõe otsimisel. Ta ei tunnusta mingit

välist kitsendavat survet, ei min-
gib kubjast enese üle.

Nõnda ka meie näeme oma
ülikoolis vaba vaimu kehastust,
vaba rahva iseseisva loomingu
sümbolit.

Kogu akadeemiline pere, kes

tuleb sellest õhkkonnast, ei saagi
olla midagi muud kui tõsine de-
mokraat, ise sisemiselt vaba ja
teovõimne ilma pretensioonita ka
teiste vabaduse kitsendusele.

Akadeemiline noorsugu on ot-
se kui kutsutud demokraatia

hoidjaks ning arendajaks — ja
see langeb ühte meie riigi ning
rahva iseseisvuse hoidmisega, te-
male tiheda sisu andmisega.

Hugo Kukke,

Haridus-sotsiaalminister.

Tallinn, 20. II 1933.

KAS ON MEIL PÕHJUST OLLA PESSIMIST?

Milleks säärane küsimus meie
XV iseseisvuse aastapäeval?

Vabandage, see küsimus ker-
kib siiski keelele, kui kuuled
üldist hädaldamist ja irisemist,
kui näed, et neid tulemusi, mil-
liseid oleme saavutanud lühike-
se omariikluse ajal, nagu ei hin-
natakski, kui kirjanikudki ei
oska meie elus näha midagi po-
sitiivset.

Kas on siis meie asjad tõesti
nii kurvad? Arvan, et kaugelt-
ki mitte.

Tõsi, majanduslik kriis rõhub
praegu tervet maailma, kuid
kriise on olnud enne meid ja
saab olema niikaua, kuni inim-
sugu tegeleb meie planeedil.
Tugevad rahvad tulevad neist
välja karastatult, võttes raskeil
päevil kokku omad jõud ja pin-
gutades oma energiat ning tah-
tejõudu, avastavad nad oma rah-
vusliku iseloomu positiivseid ja
omapärasemaid jooni.

Maailma kord on juba säära-
ne, et siin midagi ei saavutata
võitluseta ja püsivuseta. Sage-
dasti kaovad suured rahvad just
seetõttu, et neil pole hinges
võitlusiha, valitsemistungi. Kui
aga rahvas ei taha võidelda, kar-
dab raskusi, tema haritlased an-
duvad pessimismile ja utopi-
listele unistustele, siis on rahva
seisukord kartustäratav. Võik-
sime näitena tuua suure Vene
intelligentsi. Aastakümnete väl-
tel hävitas see oma rahva riik-
likku mõtlemist eitava arvustu-
sega, ilutsedes igasugu anarhist-
like ja ühiskonnaaenuliste
õpetustega. Tagajärjed — suur
riik varises kokku ja intelli-

gents ise langes auku, mis ta
oli kaevanud.

Ka meil leidub ringkondi ja
isikuid, kes ei tunne ennast
Eesti riigis peremeestena,
vaid hädaldavad, irisevad, ja
kellel pole usku meie olemas-
ollu, meie ajaloolisesse ülesan-
deisse. Iseseisvus ja omariik-
lus tundub neile meestele ras-
kena koormana. Kardetakse ras-
kusi, vastutust, mis iseseisvus
igalt kodanikult nõuab. Ado
Grenzstein soovitas aasta 35
eest meil sulada kokku suure
slaavi jõega, saada venelasteks.
Enne seda nägid mitmed hinge-
õnnistust selles, kui said saks-
lasteks ja soovitasid tervele
eesti rahvale teha sedasama.
Meie rahva terve organism suu-
tis neid meelitusi hüljata. Vana
Grenzstein pidi põgenema kodu-
maalt. Aga Grenzsteinikesed
pole päriselt kadunud veel meie
seast. Me ei räägi kommunisti-
ddest ja nende verisugulasist.
Need mehed tahavad avalikult
meid uuesti Venemaa asumaaks
muuta. Aga peale nende liigub
meie seas teisi mehi, kes saavad
meie riigilt palka, keda oleme
kasvatanud, koolitanud, aga kel-
lele moonakahing siiski veel
sisse jäänud. Need mehed, õi-
gem mehikesed, on hirmul, et
eestlased on loonud iseseisva
riigi, on võitnud Vabadussõja.
Nende arvates olevat palju mõ-
nusam siduda ennast mõne suu-
re rahva sappa, küll see siis ka
meie saatust juhiks. Veel hil-
juti kuulsin ühel koosolekul
kus eesti rahvusliku ideoloogia
küsimus oli kõne all, kuidas üks

meie oma ülikoolist võrsunud
magistri-härra toonitas, et liig
energiline iseseisvuse rõhuta-
mine olevat hädaohtlik mõtte-
tus, et meil polevat tarvis sõja-
väge jne.

Need on veel moonaka hinge-
oluga inimesed. Need muidugi
riiki ülal ei hoia. Säärased kõhk-
lejad ja irisejad ei loo ühelgi
alal midagi positiivset. Säära-
sed mehed jätame rahulikult
oma liitude juure.

Me vaatame asjadele reaalselt.
On päevselge, et meil tuleb ala-
ti valvel olla oma riigi eest,
oma rahvuslikku au ja vabadust
kaitsta. Seda peab tegema iga
rahvas, kes tahab elada ja luua
uusi väärtusi. Seda teevad ing-
lased, prantslased, sakslased,
rootslased, soomlased. Iga kor-
ralik peremees hoolitseb oma
vara, oma pere eest. Tal on
vastutustunne, kohusetruudus.
Nii on see ka rahvaga. Ka meil
eestlastel areneb jõudsalt sää-
rane riigi peremehe tunne, mis
suudab kanda vastutust ja teab
oma kohuseid. Kui meie prae-
gu näeme mitmel alal korrupt-
siooni, raiskamisi, kitsaste kihi-
huvide esiletõstmist, siis ei
maksa seepärast meelt heita.
Sääraseid nähteid elavad üle
praegu ka vanad kultuurrahvad,
kuid ega seepärast veel seal
keegi meelt ei heida. Rootslased
pühivad armutult kreugeriaadi
välja, prantslased lahendavad
oma pangaskandaale, ilma et
sellest teeksid endi eluküsimust.

Meie tulevik on meie eneste
kätes. Noorus, see on meie
spes patriae. Vanapõlv on oma

töö teinud ja praegune põlv teeb, mis oskab ning suudab. Tõusev põlv peab jätkama seda isaisade ja isade tööd uue vaimustusega, uue tehnikaga, uute kogemustega. Tööd on siin aga palju. Kõik, mis tänini oleme saavutanud, see on ainult algus. Riiki ei looda ühe päevaga, ühe inim põlvega. On tarvis kaitsta kättevõidetud seisukohti, aga on tarvis võita juure uusi. Ikka edasi! Olgu see teaduses, majanduses, politikas. Tänni oleme laenanud võõraile rahvaille. Nüüd on tarvis maksma panna rahvuslik omapära. Tarvis mõelda ning teotseda eestlase n a. Tarvis otsida moraalset tuge oma rahva hinges, avastades neid positiivseid omadusi, mis on meie rahval nii oht-ralt, kuid mida siiski nii vähe tänini oleme tähele pannud ja hinnanud. Eestlase suur indi-

vidualism, püsivus eesmärgi taotlemisel, jonn, mis ei tunne takistusi, omaette tahtmine midagi olla, — need on kõik omadused, millistega võib päikese all omale ruumi luua. Noored, rakendage need omadused teaduslikule tööle ja te saavutate tulemusi. Süvenege töösse, sest praegune ajajärk annab eluõigusi ainult neile, kes suudavad ja oskavad põhjalikku tööd teha. Õppige tundma oma rahvast, uurige tema elu — ja te näete, et selle rahva hinges on sääraseid jõuallikaid, millest teil tänini polnud aimugi. Ja ärge unustage, et te olete selle rahva pärijad, et te peate seda pärandit suurendama. Eesti riik ootab teilt tööd, sitkust, püsivust, aga eriti usku ja armastust. Te olete Eesti noored peremehed! Tundke endid sellistena ühes kõigi vastutustundega ja kohus-

tustega, mis sellest järgnevad. Laske moonakad ja nutjad minna oma teed. Võib olla, ehk leidub neil ruumi kuskil võõraste lihapottide juures. Head teed neile! Meil on aga oma kodu, oma riik, omad õigused, omad kohused. Meie ülesanne on ehitada ja korraldada Eesti riiki. Kui meil on raskusi, siis seda energilisemalt anname pih-ta. Kui me kohe sihti ei saavuta, siis seda rohkem pingutama jõudu. Kui tunneme omi nõrkusi, siis kaotame neid, aga ei hakka kurtma. Pessimism — see pole noorte ala. Noor elujõuline rahvas ei või olla pessimist.

Noored, tundke endid Eesti riigi peremeestena ja talitage ka nii, nagu toimib õige peremees. Õige peremees on aga kõigepealt optimist.

T. Grünthal.

PALJASTAGEM VAENLANE!

Säärane sõda, kus relvade abil arveid õiendatakse, on oma põhimõttelt väga lihtne: kus vaenlast näed, sinna läkita kuulid või pommid. Ja vaenlane on selgesti nähtav, mõlemad vastaslaagrid teineteisest täiesti teadlikud, küsimus seisab ainult nende vahendite ja võtete käsitlemises, millega vastamisi tahetakse võitu saavutada.

Kuid ka rahu ajal peetakse sõda. Nüüdsetele päevadele pole see enam mingi paradoks. Heitlused ja võitlused, mis rahvad tänapäeval peavad oma majandusliku ja vaimlise olemasolu säilitamiseks, moodustavad raske ja ohvriikka lahinguvälja, kus ohvreid ja langenuid on raske üles lugeda. Neid on nii palju.

Ja see n. n. rahuaegne sõda on oma põhilaadilt palju keerulisem kui relvadelahingud. Keerulisem esijoones sellepärast, et vaenlasest pole selget ülevaadet, sageli ei teagi,

kes on vaenlane, kus peitub see vihane lohe, kelle pead on vaja raiuda.

Tuleb sageli rabeleda umbropsu, kanda ohvreid ja teha hiiglapingutusi, ilma et sellest tõelisele vaenlasele oleks vähematki ohtu. Ta istub muhedalt kuski kõrval ja teeb puudutamata oma kurja töö.

Seetõttu ongi praeguste päevade tulisem loosung:

Paljastame vaenlase!

Selle mürgise seemne, kes närib visa kokkumatusega rahvaste elujuure kallal. Kes on tagunud majanduse nuripidi ja paisanud rahva elujõu hukatuslikku ohtu.

Igal rahval on need vaenlased teadagi erilaadsed. Iga rahvas peab tegema oma diagnoosi, kõndima eriteid vaenlase pesapaiga manu.

On eestlastelgi suured lahingud ees. Eks me ole juba paljusidki vaenlasi oma ümbert põr-

mu paisanud, aga neid mässab veel hulgana ees ja taga. Mõnest oleme teadlikud, mõnda aga tunneme ainult kaudselt, kobamisi, mõni on hoopis tundmatu. Ja väga oluline asi: paljusidki vaenuohte peame liig tillukesteks, et nendega otsustavasse võitlusesse astuda ja ometi on nad tegelikult tugevad ning võimsad. Hoiame tihti ussi põues. Pole õiget diagnoosi, pole paljastatud vaenu-mehe õige nägu.

Täna sel Eesti Vabariigi 15. aastapäeval olgu tõstetud täielisesse kiirgavusse see nüüdsete päevade tulisem loosung:

Vaenlastel maskid maha!

Alles siis annab lahing õigeid tulemusi. Ja noorel akadeemilisel väel, kel nobedamad käed ning teravamad pilgud, on siin erilised kohustised ning ülesanded. Raiutagu teed puhtaks eestlase oma kodu ümbert!

R. Janno.

4. akadeemilise toetusnädala aupresiidiumi lükitus.

Aupresiidiumi on palutud: Riigivanem K. Päts, Riigikogu Esimees J. Tõnisson, Haridus- ja Sotsiaalminister H. Kukke, Ülikooli Rektor J. Köpp, Riigikohtu Esimees K. Parts, Kohtu- ja Siseminister A. Anderkopp, Välisminister A. Rei, Prorektor J. Uluots, Prorektor H. Jaakson, prof. H. Koppel, Tartu Linnapea K. Luik, Riigikogu Abiesimees M. Martna, Tallinna Linnapea A. Uesson, Eesti Panga President J. Jaakson, Põllutöökoja Esimees kindral J. Soots, Kaubandus-Tööstuskoja Esimees J. Puhk, adv. J. Teemant, kindral-major J. Laidoner.

Edukamate ja soodsamate õppevõimaluste loomise nimel on Üliõpilaskond asunud neljandat puhku Üliõpilaskonna toetusnädala teostamisele.

Laiaulatuslike, tulevikku suunatud ettevõtete teostamiseks — nagu on seda üliõpilaste haigekassa ja õppelaenu fondi asutamine, õpperaamatute kirjastamine, üliõpilasmaja ehitusfondi loomine, käsi- ja õpperaamatute laenukogu täiendamine, söögisaalile käitiskapitali muretsemine — on Üliõpilaskond teinud aastaid pidevat tööd. Selle aja vältel on saavutatud ka tähelepanuväärseid töötulemusi. On asutatud oma söögisaal, pandud alus haigekassa fondile, asutud õpperaamatute kirjastamisele ja rajatud teisi ettevõtteid. Ometi ei ole aga Üliõpilaskond kaugeltki täiel määral jõudnud teostada oma sihte. Ei ole veel jõutud saavutada tunduvalt lähedamaid võimalusi üliõpilaste õppe- ja elamistingimustes.

Oleme teadlikud, et riiklikud võimalused on piiratud ja et seltskond ei ole veel suutnud kõike, mis vajalik, teha üliõpilaste õppevõimaluste parandamiseks. Teame aga ka seda, et olud pole kaugeltki rahuldavad ja mõneski suhtes on otse hädavajalik kiire paranduste toomine. Sellepärast ongi üliõpilased asunud oma olukorra parandamisele omaabi ettevõtete teostamise kaudu. Üliõpilased üksi pole aga suutelised edukalt edasi kandma seda tööd — ja selleks pöörduvad Üliõpilaskond aegajalt oma toetusnädala kaudu seltskonna poole palvega — aidata teda tema püüdmissis ja üritusis.

Noorte päralt on tulevik. Täna üliõpilased on homme tegevad kõigil vaimuelu aladel. Sellepärast üliõpilaste õppetingimustesse paremusi tuues aitame kaudselt kaasa meie kultuuri ja riikliku iseolemise kindlustamiseks. Selleks rakendagem tööle — ja selles töös iga kodanik — käed külge!

Oleks ülekohtus ja suur viga lasta oma tõusvat noorust töötada ebatervetes ja ebasoodsais oludes. Oleme teadlikud tänapäeva raskustes ja majanduslikus surutises, kuid ometigi peame vaatamata sellele leidma võimalusi õppivate noorte toetamiseks nende häädes ja otstarbekohastes püüetes.

Üliõpilaskonna IV toetusnädal algab 2. märtsil; Tartus, Tallinnas, Viljandis, Pärnus, Rakveres ja teistes linnades korraldatakse sel puhul rida peoõhtuid, populaarteaduslikke loenguid, loterii-allegriisid jne.; ühtlasi teostatakse üle riigi rahalist korjandust. Nende ettevõtete sisetulek läheb üliõpilasmaaabi ettevõtete heaks.

On kindlasti parimaid panipaiku — rakendada kapital noorte kaudu oma rahva tuleviku ülesehitamiseks ja kindlustamiseks. Sellepärast määrakem üliõpilastele stipendiume ja annetagem raha otseselt mõne nende poolt teostatava ettevõtte arendamiseks.

Igaüks kandku kive ühise hoone ehitamiseks. Olgem kindlad, üliõpilased oskavad vääriiselt hinnata kantud ohvreid ja nad on teadlikud oma kohustustes rahva ja riigi vastu. Sellepärast jatkugu kõigil hädad tahet ja heldet kätt enda abi pakkumiseks.

ÜLIÕPILASKOND RAHVUSLIKKU KULTUURLOOMINGUT ERGUTAMA JA EDASI VIIMA!

Meie rahvuslik mõtlemisviis on alles noor. Esimesed „ärkamised“ kogu meie rahvuslikul enesemääramisel tugenevad sotsiaalsele nõudele, mis küll kahjuks ei oma väga kõrget aatelist tagapõhja. On küll vaeu usutav, et Jannsen, Kreutzwald j. t. esimesed teerajajad rahvusliku mõtlemisviisi aren-

damisel oleksid leidnud juba omal ajal niisuurit poolehoidu, kui poleks eesti rahvas tunnud majanduslikku vaesust ja õiguslikke kitsendusi. Rahvuse kui aate eest on võitlus algatatud, kuid rahvuse kui paremale elu järjele ja õiguslikule ühtlusele viiva loosungiga on alles süttinud laiad massid. Teadlikku,

olustikust väljaspool olevat ja kehtvat arengut rahvusliku eneseharimise mõttes pole olnud — või kui, siis ainult vähestel ärksamatel ja eessammuvatel meestel ning naistel. Eesti rahvas oma tervikluses ei ole seda teed käinud.

Kahjuks ei või väita, et meie üliõpilaskondki, kes küll alati

on rahvuslikku mõtlemisviisi pooldanud, oleks sellest palju kaugemale jõudnud, arvestamata mõnesuguseid pisemaid tulemusi (näit. ARK asutamine, kaasaaitamine mitmesugustele puhteestiliste ettevõtete korraldamisele: Eesti Päevadele, jne.). Reaalselt tehtud tööd on aga vähe. Suurem osa üliõpilaskonna tegevusest on püsinud üliõpilask. oma ülesannete lahendamisega.

Selge on aga, et üliõpilaskonnal lasuvad palju laiemad ülesanded: üldrahvuslikudki küsimused, kultuurses mõttes. Seni on side rahva laiemate hulkade ja üliõpilaskonna vahel jäänud nõrgaks, kui mitte peaaegu olematuks. Vähemteadlikkude kodanikkude hulgas liigub koguni mõtteid, et üliõpilaskond tahabki olla lahus oma rahvast — alles siis, kui on stuudium lõpetatud, tullakse otsima ühendust rahvaga, kuna siis olevat tarvis tööd ja leiba.

Niisuguste mõtete tekkimine pole võimatu, vaid isegi teatud viisil loomulik, kuna üliõpilaskond ei ole saanud tutvustada laiemale hulkadele oma tööd, meelsust ja lugupidamist oma maa ja rahva heaks ning vastu.

Muidugi ei ole põhjust ega ka õigustki hakata otsima süüdlasi ja hindama meie seniste Üliõpilask. Edustuste ja juhatuste tööd. Tuleb vaid väita veelkord, et eesti üliõpilaskond on püüdnud alati läheneda oma rahvale, juba siis, kui olime võõra võimu all, eriti aga iseseisvuse ajal, ja et iga eesti üliõpilane on teinud tööd selleks, et pärast omi teadmisi rakendada parema ja rahvuslikult kultuursema Eesti loomisele.

Viimasel ajal on depressioon tunginud igale elualale. Aine-line kitsikus on hävitamas palju seda, mis ilus, hea ja püha. Meie suurem enamik rahvast ei saa mõeldagi muule kui oma äraelatamis-küsimustele, — kõik see, mis kannab kultuuri nime, on jäänud tahaplaanile ja näitab tõusu asemel langemise tendentsi. Ometi teame: kui taha-

me kord jõuda teiste suur-kultuurideni, siis peame oma rahvuslikku kultuuriarengut edasi viima ka kriisiaegadel ja ei või mõeldagi sellele, et meie areng jääb aeglasemaks või koguni seisma.

Mida saab siis üliõpilaskond siin ette võtta? See kapitalita, teenistusetu ja majanduslikkude raskustega võitlev noorsugu...

Mitte vähem tähtsad kui soodsad majanduslikud tingim. on kultuuri-loomingul vaimustus, elurõõm ja töötahe. On viimane aeg hakata mõtlema nende kolme kultuurloomingu eelduste kasvatamisele, eriti neis kihetes, kus kõige enne on löödud ja löövad kõikuma vastavad alused. Ja siin tuleb üliõpilaskonnal võtta see missiooni osa oma peale, kas või tühja taskuga ja kõhugagi! Ainult teadlikkude noorte vaimustus ja elurõõm võivad kaasa tõmmata vähemkindlaid. Üliõpilaskond, haritud noorsugu peab andma eeskuju, kuigi ka omal on elu kitsas ja raske.

Seega oleks üliõpilaskonnal etendada rahvuspedagoogiline osa. Selleks tuleks tutvustada laiemale kihte meie oma, puht-eestilise kultuuriga, alates varematest aegadest kuni tänapäevani, meie ülikooli ja üliõpilaskonna tegevusega rahvuskultuurilisel alal, meie riigielu juhtivate asutiste samalaadse tööga, meie kultuuriliste org-ide tegevusega, meie kirjandusega, kunstiga, rahvuskangelastega, nende väsimatu töö- ja edasipüüdmissahtega, kodukultuuriga jne. jne.

Osalt on niisugust tutvustamistööd meil juba tehtud mõne org-i ja asutise poolt, kuid see on olnud enamasti kas liialt ühekülgne või jällegi puht-teaduslik. Kumbki ei ole seega suutnud täita neid sihte, mis siinkohal üles tõstetud. Üliõpilaskonna poolt Vabaduspäeval korraldatud rahvuslik kõnelend on samul põhimõtteil korraldatud, kuid ta suudab siiski ainult osaliselt neid eesmär-

ke teostada: kõnest jääb ju vähe meelde, teiseks on paljudes kohtades kuulajategi arv pisike, kuna selleks mitmesuguseid põhjusi: piletitega sissepääs, külm jne. Soov oleks aga kõigile ligi pääseda. Selleks peaks kahtlemata leiduma midagi niisugust, mis peaaegu paratamatuks teeks tarviduse sellega tutvuda. Muidugi suudab seda teha ainult mõni kirjanduslik ürik, — raamat, mis igasse perekonda omale tee leiaks. On selge, et selleks saab olla ainult kalender-tähtraamat.

Ei ole uus see mõte, kui väita, et kalender on olnud meie rahvale kuni siiaajani kõige tähtsamaks raamatuks. Üliõpilaskonna kirjastusel võiks aga ilmuda kultuur-kalender, s. t. ta sisaldagu kõike seda, mida tähtraamatult nõutakse: aasta, kuude ja päevade tähistamist, kuid peale selle seisku igal lehel (igale päevale leheküljel või leht!) informatsiooni-andev osa meie rahvusliku kultuuri arengust, saavutisist, tulevikusihtidest, aga ka praktilisigi näpunäiteid. Võiks näit. olla esim. kuu „ülikoolikuu“, kus 30 lehel (resp. leheküljel) annaks informatsiooni ülikooli rahvuskultuurilise tööst rektor, teaduskondade dekaanid, professorid jne.; teine kuu „üliõpilaskonnakuu“; kolmas — „Vabariigi Valits. ja Riigikogu kuu“, kus kirjutavad meie politikategelased ja riigielujuhid, aga ka kas või erakonnadki; neljas — „kirjanikkude kuu“; viies — „kultuuriliste org-ide kuu“; kuues — „hõimukuu“ jne. jne. Lühidalt: kõigest võiks kalendris juttu teha, millel rahvuskultuuriliselt ja -pedagoogiliselt väärtust ja mis aitaks arusaamist ja usku süvendada meie oma töö ning saavutiste vastu.

Kahtlemata ei tarvitseks puududa sealt ka äride ja ettevõtete

kuulutused, mis aitaksid osaliselt katta kulusid.

Selge on see, et raskusi sünnitab esmajoones vastavate summade puudumine, kuna kohe asja algatamisel oleks tegemist suuremate kuludega, pealegi kujuneks see omast kohast „suur ettevõtteks“.

Sellekski mõned võimalused ei puudu. Kohe esmalt maini tagu, et kahtlemata ei saaks tulla kõne alla kaastöö tasu, vaid pigemini võib eeldada, et suurem osa org-e ja asutisi aitaksid võimalusi mööda koguni toetustega, eriti selles osas, mis puudutab nende oma elu ja tegevust. Paljud neist vast oleksid valmis „oma osa“ kulud täiesti ise kandma (näit. ülikool, üliõpil. org-id, Vab. Val. ja Riigikogu jne.). Teiseks aga võib kindlasti loota mitmekujulistele toetustele — kultuurkapitalist, hasominilt, ülikoolilt, linna- ja omavalitsustelt, mitmesugustelt organisatsioonidelt, isikutelt, äridelt, üliõpilaskonna enese poolt selleks otstarbeks korraldatud pidudest, loteriidest jne. Edasi võib hellitada lootusi, et mitmed meie pealinna ja provintside trükikojad oleksid valmis miinimum-tasuga või koguni tasuta trükkima ühe või kahe kuu osa kavatavast väljaandest, millega loomulikult ühtlasi oleks garanteeritud nende omalegi hea reklaam; samuti vast leiduks paberivabrikuid ja ärisid, kes oleksid valmis kinkima või madala tasuga andma paberit.

Müügile võiks aga lasta „kultuur-kalendri“ väga odavalt, mida võimalik igahel osta, ja see ga kindlustaks suuremat läbi müüki. 300.000 e k s e m p l a r v õ i k s j u l g e s t i m ü ü g i l e l a s t a k u i s a a k s t e d ü m ü ü ü k s i k m ü ü g i l ü h e k r o o n i g a v õ i o d a v a m a l t k i . J a s e l g e o n s e e , e t k a l e n d r i t e i j ä t a o s t m a t a k r i i s i g i a j a l k e e g i , j a 25—30-s e n d i n e „Meie Mats“ on senini teinud hiiglaäri.

Allakirjutanu arvab, et pole tarvidust hakata pikemalt selgitama niisuguse väljaande kul

tuurilist väärtust. Aastate vee- redes oleks võimalik anda kogu meie arengust täiusliku pildi, mis aitaks meie omakultuuri mõistmist enam süvendada, kui paljud teised õilsad kavatsused, mis praegu, nagu mainitud, näi- tavad langemise tendentsi ja pääsevad lähedale ainult vähes- tele. Aastakümnetega koguks meie perekondadesse tuhandete lehekülgede-arvuga „raamatuko- gud“ (kultuur-kalender peaks väliseltki täitma soliiduse nõu- deid, mida oleks väärt alal hoida.

Teiselt poolt ei saa aga sidet luua rahvaga ainult paberi ja trükimusta abil. Lähem kon- takt ja üksteise mõistmine ning hindamine tekivad alles siis, kui on otseseid kokkupuuteid.

Mis oleks, kui igal suvel üli- õpilaskonna algatusel ja õppe- jõudude moraalsel ning tehni- lisel toetusel rändaksid kõik ksv. ksv., kel suvi vaba ja vähe- gi võimalusi, „uurima“ üht maakonda? Kas saaks üliõpi- laskond pakkuda veel midagi suuremat oma rahvale, kui iga aasta töö kogutulemusena il- muks mahukas ja asjalikult iga eluala puudutav teos, nimetame teda näit. „Tänapäeva Tartu- maa“, „Tänapäeva Viru“!?

Soomes teevad paljud osakon- nad niisugust tööd, mis alati õnnestunud.

Kuigi meil mõned asutised ja org-id niisugust tööd on teinud ja teevad, millest paljud üliõpi- lasedki osa võtnud, siis kannab seegi teatud mõttes piiratud ülesandeid, on oma põhjalikkus- selt juba enam teaduslikud ning seega laiadele hulkadele kasu- tamatud sisuliste raskuste kui ka kalliduse tõttu, kuigi nende väärtus on rahvuskultuuriliselt väga suur ja kõrge. Üliõpilas- konna poolt algatatud sellelaad- sed üritused ei kujuneks kui- dagi neile võistlejaiks.

Ag a j u t t u v õ i k s t e h a k a s u v i - p ä e v a d e k o r r a l d a m i s e s t , k u s ü l i õ p i l a s k o n d t e r v i k u n a t u l e b j a o t s i b s i d e t r a h v a g a k a s i i s , k u i o n t a r v e o t s i d a k õ i g i l „p u h k u s t p ä r a s t t ö ö d “ — h i n g e t o i t u j a

vaimukosutust koos elurõõmsa noorsooga.

Meil on seni korraldanud su- vipäevi üliõpilasorg-id omaette, peamiselt oma liikmetele, ksv. ja vil. ja nende perekondadele. Sealjuures on olnud ka ühe- või teisekujulisi ühiseid koosviibi- misi ümbruskonna rahvaga. Ei ole põhjust rääkida eriliselt nende vastu, kuid üliõpilaskond kui tervik, kõik ksv. ja kõik vil. ei ole veel kordagi seda proo- vinud. Võib vist kindel olla, et rahvuskultuuriliselt suurem ka- su oleks küll suvipäevade kor- raldamisel viimatimainitud ku- jul.

Kahe viimase „uudsuse“ teos- tamisega üliõpilaskonna poolt on jällegi tegemist eriliste esi- algsete väljaminekutega, mille- de laekumist ei ole kuskilt ette näha. Ometi tuleb olla teadlik, et hea organiseerimise juures piisaks toetusi ja avansse asja- de algatamiseks, kuna mõlemad mainitud töötavad hiljem katta kulud kummagi korraldamisest saadud sissetulekutega. Kuni siiani on majanduslikult ena- mik suuremaid rahvuslikke üri- tusi, nagu näit. üld- ja maa- kondlikud laulupeod jne., näi- danud tunduvat ülejääki tulude osas. Ei ole mingit põhjust ar- vata, et üliõpilaskonna sama- laadsed algatused peaksid maj- anduslikult ebaõnnestuma.

Siin on mõned reaalsed üles- anded, mis, nagu käesolevas on püütud lühidalt valgustada, praegu teostatavad on või õieti teostamist vajavad ja mis üli- õpilaskonnale, väliste ja sise- miste tundemärkide järele — terviklusele püüdva üliõpilas- konnale on esitatud lootusega, et need objektiivset arvustust leiavad ja siis ühiselt paranda- tuina lähemate uute Edustuste töökavva kuuluksid.

Muutunud olud ja kitsas aeg kohustab igahel, eriti aga aka- deemilist peret, sest meie vaba- duse ja iseseisvuse kindlus ole- neb enne meie vaimust ja alles siis meie majanduslikust jõuku- sest!

Erich Suurväli.

Üliõpilasköögi teenijaskond.

Keskel majandustoimkonna juhataja ksv. A. Hint, temast pildil paremal üliõpilasköögi juhataja pr. M. Ritsing.

Toetusnädala

korraldatud käsitöö-õhtu E. N. Ü. S-is, ja

ÜLIÕPILASKONNA OMAABIST.

Pole tänapäeval küllalt sellest, et üliõpilane; suletuna oma tööruumi; piirduks vaid eksamitele ettevalmistumisega. Ei — üliõpilased peavad ise aktiivselt osa võtma ka oma õppe- ja elamistingimuste otstarbekamast korraldamisest. Praegune aeg ei luba, et loodame ainult riigilt. Peame ka ise kaasa aitama oma päevamurede lahendamisel.

Edukate töötingimuste saavutamiseks on asutud üliõpilaskondlikule isetegevusele, moodustatud oma üliõpilasriik ja selle kaudu organiseerituna asutud oma ülesannete teostamisele omaabi alusel.

On loodud omaabi ettevõtteid, mis rakendatud otseselt mõne ülesande täitmiseks, või mille kaudu hangitakse materiaalseid võimalusi teiste ettevõtete teostamiseks.

Kas on aga meie üliõpilasorganiseerumise korraldise juures üldse vajadust üliõpilaskonna omaabiks? Aitab ju organiseerunud vilistlaskond nagu nii soodustavalt kaasa oma organisatsiooni liikmete õppevõimaluste korraldamisel. Kas siis mitte loobuda omaabi ettevõttest kogu üliõpilaskonna ulatuses? Selle tee valimine oleks

aga ekslik. Selliselt, siiski väikseis rühmitusis teotes, ei suudetaks täita laiaulatuslikumaid ülesandeid, milliste teostumine võib kõne alla tulla vaid kogu üliõpilaskonna ja kogu seltskonna koostöö puhul.

Üliõpilaskond on oma algupäevist alates teotsenud omaabiküsimuste alal. See tööpõld on pidevalt laienenud ja senise tööga on suudetud saavutada märkimisväärseid tulemusi.

Allpool püüame anda lühidat ülevaadet mõningaist üliõpilaskonna omaabi teotsemisaladest ja ettevõttest.

Üliõpilaskonna tegevuse ja omaabi ettevõtete arendamise paratamatuks eeltingimuseks on oma kodu olemasolu.

Üliõpilasmaja

küsimus on üliõpilaskonnas pävakorral olnud alates 1915. a. Ometi puudusid aga selle omandamise võimalused, kuni 1926. a. anti Ülikooli Valitsuse poolt üliõpilaskonna kasutusse praegune üliõpilasmaja. Sellega on saadud oma kodu ja loodud ka võimalus omaabi ettevõtetele teotsemiseks. Küll on aga olnud püüdeks jõuda nii kaugele, et suudetakse ehitada oma maja,

mis võimaldaks ruumi üldisile üliõpilaskonna ettevõtetele ja oleks üliõpilasühiselumajaks, võimaldades üliõpilastele tervislikke kortereid soodsamail tingimusil. Praeguseid aegu arvestades näib aga küll selge olevat, et uue, kõiki nõudeid rahuldava üliõpilasmaja ehitamisvõimalus on esialgu edasilükatud.

Vanemaid omaabi teotsemisalad on olnud

Üliõpilaskonna söögisaali

korraldamine. See ettevõtte, läbistanud mitu arenemisstaadiumi, on jõudnud puht omaabi ettevõtteeni, mille majandamine täielikult üliõpilaskonna käes. On püütud pakkuda kaasvõitlejaile soodsamaid toitevõimalusi, panes eriti rõhku toitumise väärtusele ja korralikule valmistamisele. Ja ongi suudetud nõudeid rahuldada, mida näitab rohke söögisaali kasutajate arv, mis on tõusnud üle 800 päevas. Kuid ometi pole jõutud kaugeltki soovitud tulemusteni, veel on palju korraldada ja täiendada. On veel küllalt puudusi, mis vajavad parandust. Need on aga tingitud asjaolust, et pole küllalt võimalusi söögisaali ja köö-

lähel all

Samul põhimõtteil töötatakse korp. Indlas — ja müjalgi naisorganisatsioones.

Üliõpilasmaja aga vabritseerib loose nende käsitöötoodete „levitamiseks“.

gi sisseseade vajaliseks täiendamiseks ja ratsionaalseks korraldamiseks. Ka annab ennast söögisaali tegevuses igal sammul tunda käitiskapitali puudumine. Selle tõttu ollakse sageli paratamatult sõltuv turuhindade kõikumisist ja ollakse sunnitud leppima nii mõnegi välditava puudusega.

Üliõpilaskonna käsiraamatukogu

on olnud pikemat aega organiseerimisel ja selle kaudu tahtakse pakkuda peale õpperaamatute ja üldtarvitatavate käsiraamatute ka võimalikult mitmekesisid üliõpilasküsimusi käsitlevaid teoseid. Kahjuks ei või aga ütelda, et senised võimalused oleks küllalt soodustanud käsiraamatukogu edukat arengut.

Lugemislaud

sisaldab kodumaa ajalehed ja ajakirjad eranditult ja pea kõik tähtsamad välismaa omad.

On loodud

Üliõpilaskonna tööbüroo,

mis on vahendajaks ja kaasaaitajaks töödvajavaile kaasvõitlejatele teenistuse leidmisel. On ilmne, et sellel tegevusalal saavutised olenevad täielikult sellest, mil määral tunneb kaasa

seltskond üliõpilaste muredele ja tahab omalt poolt kaasa aidata nende kõrvaldamiseks.

Üliõpilaskonnal on aga veel laiaulatuslikumaid ja palju kaugemaleulatuvamaid sihte omaabi alal, milliste taotlemisele on asutud. Püüdeid, mis oma otsarbel võrratult tähtsad, kuid mille teostamine on seotud suurte raskustega. Olgu siin aga julge pealehakkamine edukate töötulemuste tagatiseks.

Õppelaenu fond

on juba pikemat aega üliõpilaskonna püüdeks. See fond ei saa aga võigi kujuneda kapitaliks, millele lootes ja mille najal asutakse taotlema akadeemilist haridust. Sellise tarvitamisviisi juures oleks selle kapitali otstarbekohane kasutamine enam kui küsitav ja ettevõtte teostamine seesuguses ulatuses käiks meil kindlasti üle jõu. Õppelaenu fond peab kujunema kapitaliks mis tagasimakstavate laenude kaudu võimaldaks õppetöös viimasesse staadiumi jõudnud ja majanduslikesse raskustesse sattunud kaasvõitlejail lõpetada oma studiumi.

Haigekassa

vajadust on üliõpilaskonnas tuntud juba ammu. Aastaid on haigekassa organiseerimine figu-

reerunud Edustuse töökavas. On tehtud tööd vastavate eelduste loomiseks ja kaalutud asutise organisatoorset külge. Seltskonna kaasabil senini on suudetud koguda fond, mis ulatub üle 10.000 kr., kuid see on veel väike selleks, et haigekassa saaks edukat tegevust alata.

Et haigekassa järele on tungiv tarvidus, selles ei tohiks olla kahtlust. Siin ei tule kõne alla ainult need üliõpilased üksikute isikutena, kes vajavad haigekassa abi, vaid küsimus on hoopis laiaulatuslikum. Meie pole vastutavad oma tervise eest mitte ainult eneste ees, vaid juba sellega, et taotleme kõrgeimat haridust, nõuame kogu rahvalt teatud ohvreid ja sellega seoses võtame enesele ka kohustisi ja oleme vastutavad kogu rahva ees. Mida teeme täna üliõpilastena, eneste heaks, seda teeme kaudselt kogu rahva heaks tulevikus. Peame jõudma olukorrani, kus igal kaasvõitlejal võimaldub tarbekorral end ravida ja selle kaudu vältida enese enneaegset muutumist ühiskonna töövõimeetuks liikmeks.

Sellepärast on ka täiesti õigustatud selles küsimuses valitsusasutiste ja seltskonna poole pöördumine. Siin räägib üles-

ande tähtsus ise enese eest. Kui nüüd üliõpilaskond on astumas konkreetseid samme haigekassa teostamise suunas, siis tuleb loota ka igalt poolt selle tegevuse täielikku mõistmist ja häätahtlikku toetamist.

Õpperaamatute kirjastamine

on väljunud tungivast tarvidusest. On ju üldiselt teada, et õpperaamatute alal ülikooli osas eestikeelsete ja meie oludele vastavate raamatute puudumine end sageli teravalt tunda annab. Selles küsimuses on üliõpilaskond püüdnud omaabi korras parandust tuua ja on asunud üli-

kooli õpperaamatute kirjastamisele. Esimesed sammud on astutud, ülesande edasiarendamist ei saa aga jätta ainult üliõpilaskonna mureks, vaid siin peaks aitava käe ulatama asjaomased ringkonnad ja kogu seltskond.

Ülaltoodud pealiskaudsetki käsitlest selgub tööpõllu avarus ja ülesannete rohkus üliõpilaste õppetingimuste korraldamise alal. Poleks õige jääda neis küsimusis lootma ainult riiklikele toetusile. Ei, vaid meie otsene kohustis on osa sellest tööst võtta oma kanda ja rakendada selleks töhe omaabi kaudu.

On aga ilmne, et üliõpila-

sed ainult omal jõul ei suuda edasi arendada ega täita olemasolevaid ülesandeid. Enne kõike vajatakse selleks majanduslikke võimalusi, millede loomine aga ületab üliõpilaspere kandejõu.

Omaabi ettevõtetele soodsamate teotsemisvõimaluste hankimiseks pöördubki üliõpilaskond oma toetusnädalate kaudu seltskonna poole.

Nüüd, vastu minnes neljandale üliõpilaskonna toetusnädalale, on iga kaasvõitleja ja viilistlase, õigem küll kogu seltskonna moraalseks kohustuseks kaasa aidata üliõpilaskonna omaabi ettevõtete teostamisele.

Robert Tasso.

Eestlaste „vähene“ arv.

Uusi sootulukesi rahvusliku enesealahindamise laugastikus.

Ajakirjanduses on isevärki skandaaliks kujunenud prof. A. Tammekannu poolt toimetatud „Maailma maade ja rahvaste“ Eestit käsitav 18. vihk, kus prof. A. Tammekann arvestades Eesti rahvaarvu vähesust jõuab otsusele, et kui meie ei taha loobuda kõigi kultuuritarvete rahuldamisest, surudes end teadlikult madalamale kultuuritasemele, siis peame kultuuriliselt toetuma mõnele suuremale rahvale ja keelele. Autor arvab nimelt, et Eesti rahvaarv olevat liiga väike iseseisva riigi jaoks ja leiab, et kuigi on olemas sama väikesed ja veel väiksemadki riike, siis on nende sõltuvus mõnest suuremast või suurriigist seda laadi, mis sisuliselt palju vähendab nende iseseisvust, ja ka Eesti peab sellega arvestama ning otsima võimalust toetuda mõnele suuremale kultuurile, näiteks Soomele, mida autor eriti rõhutab.

Säärane pessimistlik otsus Eesti „sisulisele iseseisvusele“ on tundunud meie avaliku arvamise ees osaliselt sedalaadi tagantjärele tarkolemisena, mille järele meie oleks pidanud oma rahvalugemise läbi viima enne iseseisvuse väljakuulutamist ja Vabadussõda, kuna nüüd raskete vereohvrite järele peame ai-

nult käsi lahutama, ja kogu oma kangelaslikkuse kaudu kätte võidetud vabadusele ja iseseisvusele lühikese lõpuarve tegema, mottol, et „hea oli, aga vähe sai“.

„Postimees“ pööras selle kohta juhtkirja, kus ta nõuab kui prof. Tammekannu viltulöömine ei saa kuidagi heaks tehtud, ja ta oma seisukohtele kindlaks jääb, et siis tuleb mõningaidki järeldusi teha.

Prof. Tammekann aga kaitseb enast oma tõsise veendumuse ja oma „teadusliku objektiivsusega“, rõhutatades, et tema otsused on paratamatud, ja et meie ei tohi mitte oma seisukoha suhtes enesele lubada mingisuguseid illusioone.

„Postimehe“ juhtkirjanik süüdistab teadusemeest „teadusliku erapooletuse“ varju alla pugemises, ja arvab, et probleem on täieliku vastustundetusega püstitatud.

See tüli omalt põhjaluselt on küllalt tähtis, et seda sügavamalt puudutada, mitte ainult selle pärast, et siin kerkib põhimõtteline küsimus sellest, kui suur vabadus tohib olla meie riikliku, kuid autonoomse ülikooli õppejõul oma seisukohtade väljendamises ja kas neid kõlbab, kui neil veel värske, võib-olla poolkõpsuse maik juures, populaarvälja-

andeis rahva sekka paisata, millest võib tekkida raskemaidki väärmõistmisi, kui piibli lugemisest „lihtrahva“ juures, mida ju näit. katoliku kirik ei poolda. Kõrvale jättes teadusemehe õiguse tema suveräänsele sõnavabadusele, näib kogu probleemi-seadme viljakam lahendus peituvat käesoleval juhtumil prof. Tammekannu poolt rõhutatud

„teadusliku objektiivsuse“ mõistes eneses. Selles, et „Postimees“ tõlgendab seda „teadusliku erapooletusega“.

Ma olen valmis uskuma, et prof. Tammekann omis kaalutlusis pole tõesti mitte olnud sihilik, ja kui ta „sihilikkuse“ vastandina on tarvitanud „objektiivsust“, siis võib talle siin õigustust lubada niipalju, kui palju ta on tahtnud oma parema äratundmise järele kaaluda neid objektiivseid andmeid, mida talle teaduslik meetod on võimaldanud, ilma et ta kaalu keelt oleks püüdnud kallutada ükskõik kuhu poole mingisuguse arvestuse või isikliku kasu pärast väljaspool teadusliku hinnangu piire. Ja ma oleksin esimene protestijate seas, kui tema oleks püüdnud selle tasuks, et ta riigi käest palka saab, teaduslikke tõsiasju moonutada mingisuguste õhulosside

ehitamiseks, millede kergus on katastroofi puhul seda raskem.

Kuid asja tuumik seisabki selles, et meetoodiliselt on vale kõneleda üldse objektiivsest suhtumisest seal, kus on tegemist hinnanguga. Kui meie kõneleme teaduslikust objektiivsusest, siis peame paratamatult aga enesele enne selgeks tegema korreolaatmõiste teaduslikust

subjektiivsusest.

Iga teadus, nii pea, kui ta oma objektiivse materjali kogu põhjal hakkab kultuurfilosoofiliselt või üldse hindama või väärtustama üht või teist nähet, nagu kõnesoleval juhtumil prof. Tammekann Eesti „sisulist iseseisvust“, peab silmas pidama, et „hind“ määratakse inimese — subjekti poolt ja alles siis, kui meie selgusele oleme jõudnud, kes ja misugune on hindaja ise, suudame ligikaudselt mõista, kas tema mõõdupuu on kohane ka meie mõõduskaala jaoks, või peame siin hädavajalikud ümberarvestused ette võtma.

Prof. Tammekannu seisukohal on juures tehtud sümptom, mis juba algusest peale sunnib seda ettevaatusega võtma.

See on seesama eesti rahvuslik enese alahindamise kompleks, millele kui tähtsamale ja kõige pealt ravigemist vajavale põhipahele ma kümme aastaid tagasi esimest korda tähelepanu juhtisin, ja mis nüüd on siiski sel määral niipalju puudutamist leidnud, et mõnelt poolt on ette heidetud, et seda enesealahindamist olevat viimasel ajal isegi tüütuseni korrutatud. Kuid niisuguse kompleksi mainimise äratüütamine osutabki sellele, et see veel meeli ärritab ja et meie kaugeltki pole sellest vabanemas, nii et tema mehhanismi selgitamiseks peame teda ikka uuesti ja uuesti rõhutama.

Kogu meie rahvusliku ärkamisaja voolustik, kuni käesoleva ajani, tänapäev kaasa arvatud, rabeleb selles enesetunde ja enesehinnangu probleemistikus.

See probleemistik rahvusideoloogia on alaliselt pidevas seoses iga isiku individuaalse enesetunde ja enese rahvusliku tundega.

Paistab näit, et C. R. Jakobsoni rünnaklik vastolu siinse sakslusega

Vene riikluse ja suurrahva kasuks omalt mehhanismilt avardub alles selle kaudu, et ta isiklikult oma enese päritolu objektiivsitas kogu eesti rahvuse tulevikule. Ja kuna tema ema kuulus vene verikonda, siis ka Jakobson omas enesehinnangu helluses otsis „objektiivset“ kompromissi veneluse ja eestluse vahel.

On väga tähtis silmas pidada, et säärase kompleksi all kannatajad, kui need kompleksid on neuroosideks kujunenud, annavad kõigile oma talitustele ja mõttekäikudele näilikult väga ratsionaalse ja põhjendatud ilme. Kõrvaltvaatajale, kes ei tea otsida

subjektiivseid põhjusi,

võib üks ja teine tegevus ning mõttekäik paistagi äärmiselt konsekvant ja loogiline, kuna isik ise oma loogilisuses on ju täiesti veendunud.

Dr. Endel Kirschenberg, kes ühtlasi on ka tegeliku arstina vaimu-tervishoiu seisukohalt puudutanud rahvustunde tähtsust, rõhutab muuseas perekondlikul alal säärast ratsionaliseerivat eneseõendamist.

„Kui eestlane abiellub muulasega, siis võib siin kindlasti oletada kusaagil hingepõhjas rahvusliku alaväärtuse tunnet, sest püüab ju inimene abielluda ikka sellega, kes tundub temale parema inimesena.

Ja kui ta selle parema on leidnud muulaste seast, siis on sellest loomulik järeldus, et inimese liikuv tundevool ei pidanud kaasmaalast küllalt heaks. Siin ei aita õiendus, et „ega ma pole abiellunud sellepärast, et ta oli muulane, vaid sellepärast, et ta oli hea ja õilis inimene.“

See õiendus on uueks tõenduseks, et selle inimese sügavates tundekihitides on vool — nagu oleks muulane õilsam.

Selles, et valitakse abikaasa muulaste hulgest, ei ole midagi katastroofilist, kui aga perekonna sise mine elu oleks vastav oma rahvuse traditsioonidele, kui välitseks seal ühine eesti keel ja meel... („Tugev rahvustunne — vaimu tervishoiu tegurina“ — „Võitlus“ nr. 3, 1932.).

Tundsin üht perekonda, kus naine oli sakslane, mees deklareeris enese kohta: „Ich habe die deutsche Kultur angenommen, ich zähle mich

zu Deutschen“, ja kus poeg siis ametlikult oli ennast tunnistanud rootslaseks, põhjustades, et kuigi ta rootsi keelt ühtki sõna ei oska, olevat nende perekonna traditsiooni järelle keegi esivanemaist tulnud Rootsi. Kaunis tuntud on ju meil ka nähe, et eesti-läti segaabeludest sünnivad sakslased.

Säärastel juhtumitel kõned „kultuuri ülevõtmisest“ mõne suurrahva kultuurihüvede salvestest ammutamisest jne. pälvivad tähelepanu kõige pealt ainult rahvusliku alahindamise kompleksi sümptomitena. Nii objektiivsed kui nende põhjendused ja õiendused ei paistakski.

Prof. Tammekann otsib kontakti Soomega ja motiveerib seda meie rahva arvulise vähesusega.

„Olionis“ Laarman kirjutas eestlastest, kui orirahvast, hädaldades nii vähese sündimuse, kui teiste fenomeenide pärast. Kadunud Joh. Luiga seletas, et eesti „tõug“ olevat „närune küllalt“. Teised kaebavad ja kardavad 7-saja aastalist orjapõlve jne. jne.

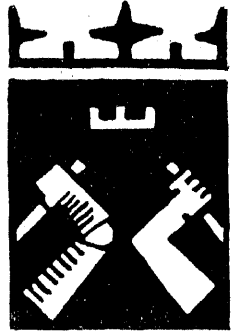
Need põhjendused ja „põhjendatud“ kurtmised, kus igast teistvärvi plekist meie rahvusliku näonaha jumel arvatakse leidvat mingit suure haiguse sümptomit, osutavad vaid sellele, et kurtjatel enestel on hinge pääl mõned käsnakesed, mis nõuaksid korrapärast kuuri.

Seesama Soome, kellelt prof. Tammekann on läinud tuge otsima oma Pisa tornilaadselt viltuvajutsevale rahvustundele, põeb ka ise raskest enesehindamise kriisi, kus rahvustunne pehmendab enese ala- ja ülehindamiste polaarsuste vahel mitmeski avaldises palju valusamalt puudutavana kui meil, nii et väga küsitav, et Soome siin saaks kuigi kaua olla andja osas. Seal on neidki, kes ka on otsinud teed Euroopasse — Eesti kaudu. Alguses on Eesti olnudki Soomele emamaaks, meie asundusalaks, ja sellest ei ole kaua aega tagasi, kus nende lähedamad elutingimused võimaldasid soomlaste rahvaarvu järele jõudmist ja ületamistki eestlaste hulga suhtes.

Muidugi pole ma tahtnud hakata midagi põhjendama arvuga. Kiideoni väehulkade jõud tõusis nende

Savo-Karjalainen Osakunta 100-aastane.

Veebruarikuu 28. pühitsevad Helsingis Savo ja Karjala maakondade üliõpilased oma organisatsioonide 100. aastapäeva. Üliõpilasorganisatsiooni sajan-dipikkune eluiga ei ole vähese tähtsusega, pealegi noores riigis, kus võrsuv intelligents ülikoolist välja minnes on määranud rahva saatust ja kirjutanud ajaloo lehekülgi. On seda suurema tähtsusega, kui üliõpilasorganisatsioon on liitunud rahva ja maakonna südamega nii tihedalt, kui seda on Soome Osakonnad. On palju neid side-meid, mis sunnivad sellelgi juubelil maakondi kaasa elama pidutundeid. Pealegi veel tähistab seekordne juubel peale muu kahe maakonna ajaloolist sõprust, ühise osakonna sünniaega.

Tänapäev seisame kahe erineva osakonna ees: Savo ja Karjala. Üks neist seotud Saavomaa järverikka pinnaga, teine päritud Karjala laulumailt. Mõlemil palju ühist temperamendis, keeles ja harrastusis. Mõlemil sidemed ajaloolised.

Savo ja Karjala Osakonnad põlvenevad ühisest Viipuri osakonnast, millist tunti juba 1700. a. ümber nime all „Viburgienses“, milline oli ühine koon-dis kõigile Ida-Soome üliõpilasi-le. Kui soomlasi hakkas rohkem valguma ülikooli, siis tõusis osakonna liikmete arv seda-võrt suureks, et see pidi jaotata-ma. 1833. a. lõhestus üks osa Savo-Karjala osakonna nime all, mahutades endasse Savo maakonnast ja Karjala põhjaosast

päritolevad üliõpilased, kuna samasse Karjala maakonda kuuluv Viipuri linn ümbrusega on jäänud praeguseni püsima eriosakonnana, Lõuna-Karjala üliõpilaste organisatsioonina.

Savo-Karjala osakond teotses ühisena tervelt seitsekümmend aastat, andes oma liikmeskonnast terve rea suurmehi ja elades tervikuna kaasa iga hinge-tõmbe poliitiliste ja rahvuslik-kude tüliküsimuste näitelaval. Liikmete arvu suureks paisudes ja poliitiliste võitluste teravne-des see suur osakond jagunes 1905. a. maakonna alusel: Savo ja Karjala Osakondadeks, millised organisatsioonid on tänaseni püsinud naabritena ja sõpra-dena, kuid kumbki erimaakon-

arvulise vähendamisega. Sama Soome kultuuri-tähiseid Juhani Aho oleks võinud õpetlikuks saada prof. Tammekannule palju paremini ta rahvaarvu kriitikaga kui ta teoste leviku suuruse hinnanguga. Aho oma nooruse unistustes õhutab soomlasi ennast tundma samadena kreeklastega, kellede arv oli küll väikene, kuid kellede tegude jäljed kogu inimkonna kultuuris on nii suured, et veel praegu kaalub ainu-üksi Ateena üles kogu Sarmaatia lagendiku.

Arvuline suurus iseenesest veel ei ole hüve, nagu seda õpetab meile Platogi omas Politeias.

Ainult ei tarvitse eestlaste oma eneseteostuse juures otsida ja kurta sellepärast, mis teistel lihtsalt teist-moodi, vaid silmas pidada, et need

eriomasused, millede seas meil on ka arvuline vähesus, mis teistel puu-duvad, võivad, kui neid õieti ära kasutada, saada koguni paremusteks võistluses teiste rahvustega.

Kaugelt üle sajamiljoniline rahvastik Sarmaatia lagendikul, kus loodusvarasid ja viljakandjat mulda on rohkem, kui meie sellest unista-dagi tohime, on ometi vaevetnuud näljahädade käes, milledesse järk-aegne surevus ületab mitmekordselt kogu Eesti rahvastiku. Mulle näib, et Eesti riiklik iseseisvus on ka meie kehval maal ja väikse sündivuse juures siiski paremini kindlustatud, kui neil slaavlastel, kes oma riigi loomist seovad valitsejate kutsumisega võõrsilt.

Ma tean, et Suur-Suomi ideoloogia on oma positiivne sära juures,

aga iseküsimus on see, kas siin liitumine sünnib alluvuse või pariteedi alusel.

Kui aga selles suures Eesti-Soome Liidu arvuline suhe praegu tasakaalubki, nagu seda rõhutavad Suuri-Suomi ideoloogid „ühe eestlase kohta kaks soomlast“, siis lõppot-suse peab siin andma kvaliteet mitte kvantiteet, kuna meie, nii eestlased kui soomlased, oleme oma ajaloo-ga näidanud, et meie kumbagi kvaliteet võib mitmekordse vastasega hak-kama saada.

Siin tuleb hinnangus pidada raud-set järjekindlust, hoiduda pseudo-rahvuslikest konsekventsest, et sub-jektiivne alateadvus ei ulatuks vää-rama selget nägemist.

Juhan Libe.

nalise ilmega, nagu see Soome Osakondadele omane.

Ühise Savo-Karjala Osakonna tegevusaega iseloomustab intensiivne kaasaelamine riigi poliitikaga ja innukas rahvalgustusetöö. Osakondade programmis seisis rahvaülikoolide asutamine ja rahvaraamatukogude loomine oma maakondade aladele. Neist üritusist kõnelevad tänulikku keelt veel praegu püsivad rahvaülikoolid ja raamatukogud, mis osakonna noorte jõul ja arvuliselgi toetusel pandi käima. Politika alal on see osakond olnud ikka innukamaid, võitluses oma rahva ja maakonna heakäigu eest.

Savo-Karjala Osakonna tööd, nagu öeldud, jätkavad 1905. a. alates kaks organisatsiooni.

Savo Osakond on üks suuremaid Soomes. Liikmeskonda kuulub 600—700 liiget. Neid iseloomustab mänglev joviaalsus, diftongiline keelemurrak, silmis kelmikas muige ja tuntud naljaharrastus. Osakond on edasi viinud oma maakonnas rahvalgustustööd. Toetanud suurte summadega rahvaülikoole, saatnud lektore ja nõuandjaid maale. See töö on viimastel aastal eriti elavalt harrastust leidnud. 1926. a. pani osakond aluse Varkauses, tehase piirkonnas tööliskoolile, mis näitab tänapäevgi hoogsat tegevust ja vajab aeg-ajalt osakonna üliõpilaste toetavat kätt.

Peale selle on osakonnas eriti harrastust leidnud soome üliõpilasperes praegu nii innukal viljelemisel olev kodumaakonna uurimine. Osakonna liikmete mitmekordsed uurimisretked sissemaale on annud rikkaliku pildikogu ja hulga vanavara. Viimane ettevõetud uurimisretk ja maakonnas korraldatud vanasõnade võistlus on näidanud tulemuste hulgaga, et Savo järvekallaste elanikud omavad rikkalikema vanavara kogu Soomes. Maakonna uurimise sihiga on asutatud osakonna juure Savo Selts, mis otseselt tegeleb maakonna uurimisega ja mahu-

tab oma sihtidesse hulga mitmekülgeid kultuuripüüdeid. Viimased ajad on lisanud osakonna ülesandele veel tiisikuse vastu võitlemise oma maakonnas ja maakonna puudustkannatavate elanikkude toetamise. Toetuse hankimine sünnib mitmel teel, teostatakse massiliste ettevõtete ja korjandustega. Osakonnal on oma õppelaenu fond, mis võimaldab suurele hulgale liikmeile anda õppelaenu kasutamiseks madala protsendiga. Eestipoolse sõprusavaldus on kinnitatud kahe sõpruslepinguga, millised on Savo osakonnal korp. Frat. Estica'ga ja korp. Indlaga.

Karjala osakond on arvult üks väiksemaid, kuid koosseisult seda ühtlasem ja aktiivsem. Karjalased on laulurahvas, meenutavad iseloomult tugevasti eestlasi ja osakond oma väikese arvuga kannab peaaegu intiimorganisatsiooni ilmet. Ka selle osakonna sihtidest on esikohal harrastust leidnud oma maakonna hariduspüüete toetamine, koolide ja raamatukogude asutamine. Kuid selle osakonna südameasjaks on saanud Karjala rajamaad, kellele, nagu vastutasuks Vene Karjala kannatusetele on osakonna poolt osaks saanud eriline hool. Eriti Karjala pagulaste eest hoolitsemisel ja vastavate hoolekandeesutiste loomisel on osakonnal teeneid. Ka on maakond korraldanud uurimisretki oma hõredaltasutatud ja laanerikka kodupaiga tundmaõppimiseks. Tööd selle maakonna vaeste abistamiseks on osakonna väikest liikmeskonda kõige tugevamini siduvaks alaks. Kes on viibinud Karjala naisüliõpilaste poolt korraldatud tööküllastel ja laulurikastel õmbelusõhtutel, see ei kahtle, et tugeva sideme võib luua ühine hool. Osakond on sõpruslepingus korp. Vironiaga. Karjala ja Savo osakonnad on mõlemad viimastel semestritel võtnud oma ülesandesse peale muu ka noorliikmete kasvatus eesti organisatsioonide eesku-

jul. Kroonika kõneleb, et kui Savo-Karjala osakond erines seaduse käsul kaheks, siis jaotati varandus võrdselt pooleks ja ainuke tass, mida poolitada ei saanud, visati katki, kuna kumbki osakond ei tahtnud saada rohkem varandust kui teine. Sõprus valitseb ka tänapäev nende kahe osakonna vahel. Ühiselt töötab laulukoor ja orkester, kelledest viimane on maakondlistel ringreisudel esinenud eriti edukalt. Ühiselt peetakse suuremaid pidupäevigi. Mõlema osakonna ühise traditsioonina on püsinud iga aasta sügissemestril pühitsetav n. n. talakkuna juhla (nimi tuleb kamaataolisest rahvustoidust), vana idasoo üliõpilaste rahvuspidu, millel oma ajalugu ja mis toob igal aastal kokku hulga vanugi liikmeid. Pidud on eriliselt lõbusaimeline; süüakse pikkadelt laudadelt rahvustoite, kama ja Karjala pirukaid, lauldakse ühisest cantusraamatust ja peetakse kõikjal kinni vanadest traditsioonidest. Kavalise osa moodustab traditsiooniline algusprotseduur kõstri ja õpetaja vastaslauluga.

Savo ja Karjala osakonnad pühitsevad neil päevil oma ühist juubelit. Osakondadele ütlevad tänu sajad ja tuhanded kodumaakondade elanikud, kes on hariduspüüetes või ainelises kitsikuses sajandi kestel õppinud tundma oma üliõpilasnoroos aitavat kätt ja valmisolekut. Osakonnad loevad oma liikmeskonda oma suure juubeli päeval riigi esimese kodaniku, Presidendi, Helsingi Ülikooli Rektori ja muid riigielu juhtivaid isikuid. Ja üliõpilasperes on osakonnad annud tulevikutöötuse sellega, et praegune Üliõpilaskonna Esimees ja Juhatus Esimees kuuluvad Savo ja Karjala ridadesse.

Mõlema osakonna sõpruse ja ajaloolise tegevuse tähtpäevaks eestipoolsed paremad soovid ja sõprusliitline käepigistus õilsaks tööks oma rahva tuleviku teedel!

Erika Veidenbaum,

ÜLIKOOI ÕPPERAAMATUTE KÄSIKIRJADEST.

Ülikooli õpperaamatute kirjastamise esimese konkreetse küsimusena kerkib: kas ja kellelt on võimalik saada käsikirju ja missuguses järjekorras peab neid kirjastatama.

Kahtlematult tuleb esijärjekorras ja üsna loomulikult autoreid otsida meie Ülikooli õppejõudude hulgast. On ju enamikus teadushimulised kas õppejõududena või stipendiaatidena Ülikoolis tegevuses. Ei ole kujuteldav meil üheainsa ülikooli juures mistahes õpperaamatu levik, kui ta ei vastaks õppeprogrammile ning ei leiaks tunnustamist või vastuvõtmist vastava ala õppejõu poolt.

Samuti ei saa olla vähemalt esialgu lubatav eriti ülikooli õpperaamatute alal rööbiti mitte samaulatusele kursuse ilmumine.

Seda rohkem, et iga ebaõnnestunud või mittetarviline väljaanne halvab tunduvalt teiste väljaandmist ning kasu asemel võib muutuda ballastiks raamatuturule.

See olukord, luues ülikooli õpetajaskonnale soodustuse autori monopoolsuse näol, teiselt poolt paneb neile raske kohustuse rööbiti Ülikooli õppetööga luua ka vajalikke õppevahendeid.

Antud olukorraga peab arvestama ka kirjastaja, juba käsikirja tellimisel, pidades silmas õppekavu, õppekohti nende täitmist ning võimalikke muutusi jne. kui ei taheta seista tõsiasja ees, et raamatud jäävad kirjastaja lattu.

Iga väljastpoolt ülikooli õppejõude tulnud käsikiri võib ülikooli õpperaamatuna kirjastamisele tulla aga ikka ainult siis kui see leiab vastava õppejõu heakskiitmist.

Et teada saada, missuguseid käsikirju on võimalik lähemal ajal saada, pöördus Akadeemiline Kooperatiiv eelmise semestri lõpul kõigi Tartu Ülikooli õppejõudude poole selle-

sisulise ankeediga, teatada A. K. poolt ülesseatud kirjastamise üldpõhilused.

Ankeet sisaldas peale tehnilise osa järgmisi lahtreid: autor, pealkiri, õpperaamat või õppevahend, suurus trükipg. (43.000 täheruumi), pilte cm, mis keeles on käsikiri, arvatav tarvitajate arv, autori poolt soovitatav tiraaž, käsikirja valmimisaeg, kas kirjastaja on või vajan, märkusi, soovitatakse alalt käsikirja saamiseks pöörduda... poole, soovin, ei soovi, et minu loenguid võimaluse järgi stenografeeritakse ning minu poolt kontrollitult paljundatakse, soove ja märkusi õpperaamatute kirjastamiseks.

Ankeet saadeti välja 184 õppejõule, vastuseid saabus 106, seega 59%. Peale nende saadi veel isiklike suulisi teateid, mis võimaldab ülevaate keskmiselt üle 60% kohta õppejõududest. Arvestades asjaoluga, et mittevastanute hulka enamikus kuuluvad just need, kellel sellekohaseid kavatsusi ei ole, võime lugeda saadud andmed üsna täielikuks.

Lähenedes saadud andmeile teaduskondade kaupa, saame:

Ankeedi tulemused kuni 20. II 33.

Teaduskond	Ankeete saadetud	Vastuseid saadud		Käsikirju		Eitavalt vastanud	
		arvult	0/00	arvult	poogn	arvult	peamine põhjus
Usuteaduskond . .	10	8	80	5	ei ole kindel	4	vähene tarvitajaskond
Õigus-majandust. .	29	20	68	19	290	4	ülesannete kujunematus
Arstiteaduskond . .	42	19	45	4	60	16	vähene tarvitajaskond
Loomaarstiteadusk.	13	8	62	3	27	6	" "
Filosoofiateadusk. .	40	22	55	14	140	8	on olemas või kavatsus võõrkeeles kirj. mujal
Matem.-loodustead.	32	19	60	6	teadm.	14	on olemas, kirj. mujal
Põllumajandustead.	16	8	50	2	40	6	väike tarvitajate arv
Did. met seminar .	2	2	100	2	30	—	
Kokku	184	106	59	55	547		

Nendest võiks saada 1933. a. kestel 21 käsikirja umbes 270 poogna ulatuses, 1934. a. 12 käsikirja ja ülejäänud järgnevatel aastail.

Eitavalt vastajate hulgast enamik teatab, et nende erialal on niivõrd vähe kuulajaid, et vastavate raamatute väljaandmine end äärmiselt ei tasu, osa, et nende aine praktilise iseloomu tõttu õpperaamat üldse kasutatav ei ole, ning osa (eriti nooremaist), et nende poolt väljaantavad teosed selgunevad alles neile Ülikooli poolt tehtavate ülesannete kujunemisega.

Seega näeme, et protsentuaalselt kõige rohkem käsikirju valmib õigus-majandusteaduskonnas, milles õppivate üliõpilaste arv loob ka esijärjekorra õpperaamatute tarviduseks ja võimalikuks äriliseks levikuks. Pealegi viibib just selle teadus-

konna üliõpilasi suurel arvul väljaspool Tartut.

Järgmistena võimalustena tuleksid kõne alla ained, mis mitte meile teaduskonnale ühised, või mis oma eestipärasuse või ainekäsituse meie omapärasuse tõttu vajavad eestikeelse väljaande ilmumist.

Peaks leiduma rahalisi võimalusi, oleks tingimata soovitatav ka kõigil teistel aladel oma raamatute ilmumine.

Sisuliselt peaks kõik meie sellega seotud väljaanded haarama vähemalt terve aine kursuse miinimumi, olemasolevalt ajakõrgusel, eriti aga ka lähtuma eesti ülikooli ja temale seatud sihtidest ning omapärasest, kasva-

tades põhjendatult teadvust ja usku meie tõusvais noortes. Kanda Eesti rahva ja riigi tõusu ning tulevikku.

Keelelt ilmuvad õpperaamatud võivad olla ikka ainult eesti keeles.

Mõnelt poolt ülestõstetud võõrkeeles väljaandmine eriti veel üldainetes võib olla põhjendatud küll autori seisukohalt (välismaine), mitte aga meie ülikooli ja üliõpilaskonna huvidest. Pealegi ei anna see ka

kirjastajale arvatavat ärilist efekti, nagu seda näitavad kogutud andmed. Iga maa tüürib juba emakeelsete õpperaamatute poole ja võõrkeelsete raamatute tarvitamine muutub ikka vähemaks.

Õpperaamatuis tarvitata eesti keel peaks olema ametlikult tarvitata keel, kooskõlas vastavate alade oskussõnadega, et ei tekiks kuristikku õppevahendi ja tarvitusel oleva keele vahel.

Kokkuvõttes võib väita, et

käsikirjade saamise ja nende järjestuse küsimus väljaandmisel raskusi ei tee. Vastavate väljaannete ilmumine toob kindlasti juurde uusi autoreid. Jääb aina suuremaks ja raskemaks küsimuseks tegelikkude kirjastamise võimaluste leidmine*).

19. II. 33.

E. K.

*) Kirjastamise majandusliste võimaluste väljavaateid ja ettepanekuid ilmub „Üliõpilaslehe“ järgmises numbris.

Kolmanda akadeemilise toetusnädala tulemusi.

Möödunud akadeemiliste toetusnädalatega on üliõpilaskonna omaabi korraldus vääriskaid edusamme teinud. Üliõpilaskonna omaabi mõte akadeemilises peres ja ka laiemas seltskonnas on elavat poolehoidu leidnud.

Esimesed raskemad sihiajamised ja selgitustööd on tehtud. Teadmiste ja vajalike kogemustega rikastunud, võib üliõpilaskond julgelt ja edukamalt edaspidisele korraldamisele asuda. Akadeemiline toetusnädal peab saama üliõpilaskonnas suurnädalaks — peab saama sümboolseks ja traditsiooniliseks ürituseks. Seni on akad. toetusnädalad piirdunud peamiselt korjandusega ja mõne piduõhtu, loterii-allegri ning ettekannete korraldamisega Tartus ning Tallinnas. Väike osa üliõpilaskonnast on end rakendanud nende korraldamisele ja selleski paljud ainult korjanduse kaudu, mille tõttu on ka toetusnädala tulemused väikesed (keskmiselt kr. 3000). Paratamatult tuleb võtta neid esimesi kui katseid, milledest tulevikus arendame tõsised ak. toetusnädalad. Neljas akadeemiline toetusnädal korraldatakse juba üle maa akadeemilise pere ja seltskonna ühisel osavõtul. Üliõpilaskond ei looda veel sellestki eriti palju, kuna meie sihid ja vajadused ei ole laiemais ringkonnas küllaldaselt selged ja mõistetavad. Kuid olles tõsiselt veendunud toetusnädala kui prima omaabi ettevõtte toeta-

mise mooduse tarviduses, peame välja panema kõik oma jõud. Iga üliõpilase ja akadeemilise pere liikme kohus on aktiivselt kaasa aidata selle aktsiooni edukaks läbiviimiseks. Üliõpilaskond peab Tartule ja ka teistele keskustele selleks nädalaks andma erilise akadeemilise ilme, peab innu ja energiaga elama ja tegutsema toetusnädala tähe all.

Kolmanda akadeemilise toetusnädala aruanne

on rekordiliselt hilinevad, kuna peakorraldaja ja peatoimkond neid kaua aega töökoormatuse tõttu esitada ei suutnud. Ja ongi saamas kombeks, et eelmise toetusnädala ülevaade järgmiseks ilmub.

Kolmanda ak. toetusnädala organisatsioon oli kõigiti parem eelmisest. Korraldajateks olid Tartus ja osalt ka Tallinnas eelmise toetusnädala vilunud korraldajad. Et ülejääk kr. 2838,40 võrdub peaaegu eelmise toetusnädala ülejäägile (kr. 2822,22). tuleks see asiolu kirjutada muutunud majandusliikkude olude arvele. Kuid ka korraldamise kulud on märgatavalt tõusnud (kr. 1939,82 pealt kr. 2640,23 peale), mis kahandanud ülejäägi.

Asudes 3-da ak. toetusnädala tulude ja kulude üksikasjalisele vaatlusele, võime märkida, et korjanduslehtede järele saadud rahaliste annetuste summa on kasvanud kr. 490.— võrra ja esineb suurema tuluna. Üksikuid suuremaid annetusi ei olnud, kuid Üliõpilaskonna üleskutsetel on paljud asutused ja isikud korjandust jõudumööda toetanud. Rahalisi annetusi on saadud 618 annetajalt. (Eelmisel toetusn. 422 annet.)

Tallinnas ksv. E. Tomsoni ja teiste vilunud juhtide juhatusel Seltskondlikus Majas korraldatud five o'clock andis kenakese ülejäägi (kr. 659,78), kuna prof. Puusepa loeng Estoonta saalis lõppes väikese puudujäägiga. Korjanduse läbiviimine jättis Tallinnas soovida, kuna peajõud olid suunatud õhtu korraldamisele. Suurema summa annetasiid Tallinna kinod, kino Gloria eestvõttel.

Kohapeal korraldatud ettevõtetest on nagu tavaliselt suurima ülejäägi annud loterii-allegri ühes Üliõpilasmajas korraldatud õhtuga (kr. 882,43). Suurimaks puuduseks senistel loterii-allegriidel on laiemas seltskonnas vähene osavõtt. Külatajateks on peamiselt üliõpilased, mistõttu ka müüdüd looside arv väike (keskm. 21.000 loosi). Üliõpilaskonna väärtuslikkude asjade traditsioonilisele loterii-allegriile tuleb kindlasti kaasa tõmmata laiem seltskond.

Vanemuises peetud karneval-ball selleaegse iluduskuninganna osavõtul kujunes toetusnädala suursündmuseks ja andis vaatamata suurtele kuludele poolletuhande-kroonilise ülejäägi. Seltskond võttis ballist elavalt osa.

Eriti agaralt on korraldajad selgitanud toetusnädala põhimõtteid ja sihte, levitades vastavaid üleskutseid ja avaldades ajakirjanduses artikleid. Toetusnädala puhul ilmus „Üliõpilaslehe“ erinumber, mida levitati suurel arvul.

Vastavatest kokkuvõtetest selgub, et kogu üliõpilaskond ja üliõp. organisatsioonid on toetusnädala kordaminekuks kaasa töötanud. Tabel 2. näitab üksikute organisatsioonide ja nende tüüpide kaudu saadud tulude hulka, mille suurusele vastavalt ka org-id järjestatud. Mõnel korjanduslehel olid üksikud asjakasid hinda-

mata, kuid üldist pilti see ei muuda. Korjatud annetuste väärtus ja arv on eelmistega võrreldes tõusnud.

Üksikute rühmituste järele võttes on seltside kaudu korjanduslehtede järgi saadud tulu tõusnud, kuna korporatsioonide saavutused näitavad langust. Esimese koha on säilitanud Ü. S. Liivika, kuigi poole vähema tuluga (eel. t. 660,09 kr.). Teisele kohale tuleb EÜS „Ühendus“, saavutades suurema sularaha summa. Ül-

diselt on pea kõik org-id vahetanud oma järjekorda.

Et saada ülevaadet org-ide töö intensiivsusest, olen koostanud 3-da tabeli, kus org-id on järjestatud iga org-i üksiku liikme peale langev korjatud väärtuste summa järele (arvestatud on 1931 I sem. liikmete arv). korp. Amicitia, korp. Rajala, korp. Vicinia ja korp. Metraine liikmete arvu kohta puuduvad andmed. Üksikuid organisatsioone võrreldes on

endiselt esikohal Ü. S. Liivika — iga liikme kohta annetusi kr. 5,06.

Toetusnädala korjandus oli Kohtu- ja Siseministeeriumi poolt lubatud 200 korjanduslehega, missugused org-ide vahel vastavalt nende suurusele ära jagatud. 30 korjanduslehte on jäänud välja andmata.

Korjanduse üldtulu kr. 2838,40 on Üliõpilaskonna Edustuse poolt määratud haigekassa — kirjandus — ja õppelaenufondi täiendamiseks.

H. Üksti.

Kolmanda akadeemilise toetusnädala tulud ja kulud.

Tabel 1.

Tulud.		Kulud				
	Kr.	Kr.	Kulud Kr.	Puudu- jääk Kr.	Ülejääk Kr.	
Rahalised toetused.						
Annetused ja korjanduslehtede järele		1 351.01	—	—	1 351.01	
Prof. Puusep'a loengust Tallinnas 14. II						
Päsetähtedest	166.65					
Raamatute müügist	30	166.95				
Kella viie teest Tallinnas 8. II						
Pääsmetest	677.50					
Ameerika loteriist	308.70					
Annetustest	10.—	996.20				
Kino Gloria etendustest % %						
Saadud		250.—			250.—	
Loteriist ja tantsuõhtust üliõp. majas 28. I ja I. III						
Pääsmete müügist	173.70					
Looside müügist	1 023.65					
Mitmesugused tulud	96.77	1 294.12				
Karneval ballist, Vanemuises 4. III						
Kutsetest	1 345.—					
Lilled ja kavade müügist	75.35	1 420.35				
Mitmesugused üldtulud ja -kulud						
Kokku tulud		5 478.63				
			Kulud loengu korraldamisel	196.15	29.20	—
			Kella viie tee korraldamise kulud	336.42	—	659.78
			Loter. juurde ostetud asju 92.56			
			Muusika	167.50		
			Mitmesugused kulud	151.63	411.69	882.43
			Karneval-balli korraldamise kulud kokku	908.85		54.50
			Üldloomuga kulusid			
			Trükitööd ja reklaam	383.46		
			Mitmesugused korraldamise kulud	308.66		
			Üliõpilaslehe erinumb. toetus	100.—	787.12	787.12
			Kokku kulud	2 640.23		ülejääk 2 838.40

Tabel 3

ÜS. Liivika	Kr. 5.06	iga liikme kohta
EÜS. Ühendus	4.62	„ „ „
korp. Filiae Patriae	2.41	„ „ „
ENÜS. Ilmatar	2.38	„ „ „
ÜS. Raimla	2.00	„ „ „
Eesti Naisüliõpilaste Selts	1.67	„ „ „
ÜS. Concordia	1.58	„ „ „
EÜS. Põhjala	1.26	„ „ „
korp. Fr. Estica	1.05	„ „ „
Üliõpilaskogu Valvila	1.04	„ „ „

korp. Limuvia	0.97	„ „ „
„ Sakala	0.95	„ „ „
„ Rotalia	0.92	„ „ „
„ Lembela	0.91	„ „ „
Eesti Üliõpilaste Selts	0.83	„ „ „
korp. Vironia	0.75	„ „ „
„ Fr. Livienisis	0.61	„ „ „
„ Indla	0.49	„ „ „
EÜS. Veljesto	0.43	„ „ „
korp. Revelia	0.31	„ „ „
„ Ugala	0.19	„ „ „

Tabel 2.

Organisatsiooni tüüp ja nimi	Annetajate arv ¹⁾	Asjade väärtus ²⁾	Korjanduslehtedega rahas	Kokku	Kohtade järele ³⁾
Üliõpilasseltsid:					
ÜS. Concordia	24/15	21.—	13.65	34.65	17
Eesti Üliõpilaste Selts	69/66	48.50	212.—	260.50	3
Eesti Naisüliõpilaste Selts	130/57	129.40	53.99	183.39	5
ENÜS. „Ilmatar“	57/24	53.70	10.60	64.30	12
ÜS. Liivika	76/19	249.10	85.—	334.10	1
EÜS. Põhjala	20/20	—	43.—	43.—	15
ÜS. Raimla	12/12	—	118.—	118.—	6
EÜS. Veljesto	9/5	1.93	14.—	15.93	23
EÜS. Ühendus	68/67	Ei ole hinnat.	267.75	267.75	2
Kokku üliõpilasseltsidelt	465/285	503.63	817.99	1321.62	
Eesti korporatsioonid:					
Amicitia	35/12	53.75	44.10	97.85	7
Fr. Estica	64/55	6.90	69.50	76.40	9
Filiae Patriae	89/27	122.45	113.50	235.95	4
Indla	37/12	21.80	10.50	32.30	18
Fr. Liviensis	25/15	20.85	9.50	30.35	20
Rajala	10/7	18.50	12.50	31.—	19
Revelia	13/3	10.22	6.25	16.47	22
Rotalia	63/37	36.60	28.60	65.20	10
Sakala	20/12	3.—	57.—	60.—	13
Ugala	11/11	—	15.35	15.35	24
Vironia	27/14	26.30	38.25	64.55	11
Lembela	23/7	17.23	3.60	20.83	21
Vicinia	31/10	40.45	5.55	46.—	14
Eesti korp-idelt kokku	448/222	378.05	414.20	792.25	
Üliõpilaskogud:					
Üliõpilaskogu Valvila	88/30	55.73	25.02	80.75	8
Üliõpilaskogudelt kokku	88/30	55.73	25.02	80.75	
Vähemrahvuste org-id:					
korp. Fr. Academica	1/1	—	10.—	10.—	26
„ Limuvia	14/0	40.60	—	40.60	16
„ Sororitas Oriens	17/13	4.—	3.25	7.25	27
„ Metraine	16/16	—	12.—	12.—	25
Kokku vähemrahv. org-elt	48/30	44.60	25.25	69.85	—
Organiseerimatult:					
Mitmed ksv. ksv.	51/51	—	68.55	68.55	—
Kokku kõigilt	1100/618	982.01	1351.01	2333.02	—

1) Joone pealne arv näitab annetajate arvu, alumine — raha annetajate arvu. Arvesse on võetud org-ide eneste poolt korjanduslehtedele kantud asjad ja rahasummad.

2) Kokkuvõtted on tehtud lehtedel leiduvate arvude järele, ilma asjade ümber hindamata.

3) Kohtade järjekord märgitud vastavalt iga org-i kaudu saadud tulude suurusel.

Rahvuslik

Riigitüdimus on nii suureks läinud, et riigi tulevik ei huvita enam kedagi.

Isegi kodumaa kuulsad maateadlased on riputanud eesti taadi olemise kohta hiigla küsimusmärgi.

Ja kui nüüd üliõpilaskond püüab korraldada suure, rahvusliku kõnelennu iseseisvuse ning vabaduse väärtuste selgitamiseks,

Tarvilik raamat akadeemilisele rahvale.

Jaani Rummo. Kõneoskus. Teoreetilisi lähekohti ja praktilisi juhiseid. A/s. „Ühiselu“ kirjastus Tallinnas, 1932. 164 lk. Hind 2 kr. 40 snt.

Kõneoskuse teoreetilisi aluseid peaks tundma iga avaliku sõna kustaja. Demokraatliku korra sõnavabaduse printsiip nõuab paljude kodanikkude vahedat sõnarelva. Aga kummatagi oleme sageli sunnitud kuulama kõnesid, mis on kaugel oskustlike mõtteavalduste normaalsest tasemest. Ning ärge pettemeels arvatagu, et see mõttes meie akadeemiline sõnavägi oleks varustatud hiilgavalt. Lugeja vahest mäletab veel, kuidas tema kannatust karsetati Lauuisa mälestusõhtul ülikooli aulas viinakuul 1932. Kõnekooli ning vastava kirjavara puudus annab end suuresti tunda meie kõnekoosolekuil.

Jaani Rummo „Kõneoskus“ on seega tervitatav viit meie retoorika radadel. Tõsi küll, mõnigi veerg kõnelemise kohta meie keeles on ilmunud enimgi (Brummel'i ja Co „Peenes mehes“, mõned näpunäited selles küsimuses leiduvad „Kõneoskusega“ ühel aastal ilmunud „Moodsa elu leksikonis“ paaris vihikus: 3, 5). Isegi eriraamatuna on ilmunud üht-teist hääldamise ja ilulugemise alal; näit. K. Otto „Hääldamise ja ilulugemise õpetus“. Aga süstemaatilist kõneteoreetilist ülevaadet ja praktilist instruksiooni pakub eesti keeles esmakordselt just kõnesolev Rummo raamat.

„Kõneoskus“ käsitleb üksikasjalikumalt kõne valmistamise ja esinemise teooriat ja tehnikat ning nende

rakendust praktikas. Teoses rõhutatatakse eriti kõne kavastuse ja ettekande oskust, kuna hääldamisõpetuse osa laiemas ulatuses jäetakse teadlikult käsitlemata.

Autor kui kogenud kõneleja, terav tähelepanija ning hää teoreetik (kasustatud on eeskujulikke teoseid, eriti soome literatuurist) on meie kõnekultuuri arendamisele oma retoo-rika kaudu palju kaasa töötanud. Kui raamatuke leiaks teadlikke lugejaid ja kui arvestada autori saatesõnalist soovi „algaja kõneleja, kes asub lugema seda raamatut, või kes kuulab loenguid kõneoskusest mõnel kursusel, peab aga pidama meeles seda, et ainult kõneoskuse teooria tundmaõppimine ei ole teinud veel kellestki kõnelejat. Kõnelemine on päämiselt oskus, ja nagu iga teiseigi oskuse juures, on siingi vähe ainult teadmisist. Oskust omandatakse päämiselt harjutuste — kestvate ja süstemaatiliste harjutuste kaudu“ —, kui neid kogemuslikke märkusi tõsiselt jälgitaks, siis võiksime loota meie kõnestiili peatset paranemist.

Jaani Rummo kõneraamatu peatükid on kõik tulusad ning huvitavad. Nende ridade kirjutaja kriipsutaks eriti alla peatüki kõne keelest, kus leiduvad küsimuse juhtmõtted võiksid olla imperatiiviks igale eesti haritud kõnelejale. Tsiteeritagu lõpplauseid kõnesolevast osast:

„Iga kõneleja — esinegu ta parlamendi kõnetoolis, kirikukantslis, õppeasutise auditooriumis, rahva-koosolekul või avalikul aktusel — peab teadma seda, et igal enesest ja oma keelest lugupidaval kuulajal on õigus nõuda, et talle kõneldaks selges ja arusaadavas, õigekeelsuslikult ja hääldamiselt laitmatu keeles. Ei ole enam mingeid tõsisemaid põhjusi, mis takistaksid selle kõigi kultuurirahvaste kõnelemis traditsiooni maksmapanemist ka eestikeelsete kõnede suhtes“ (lk. 32).

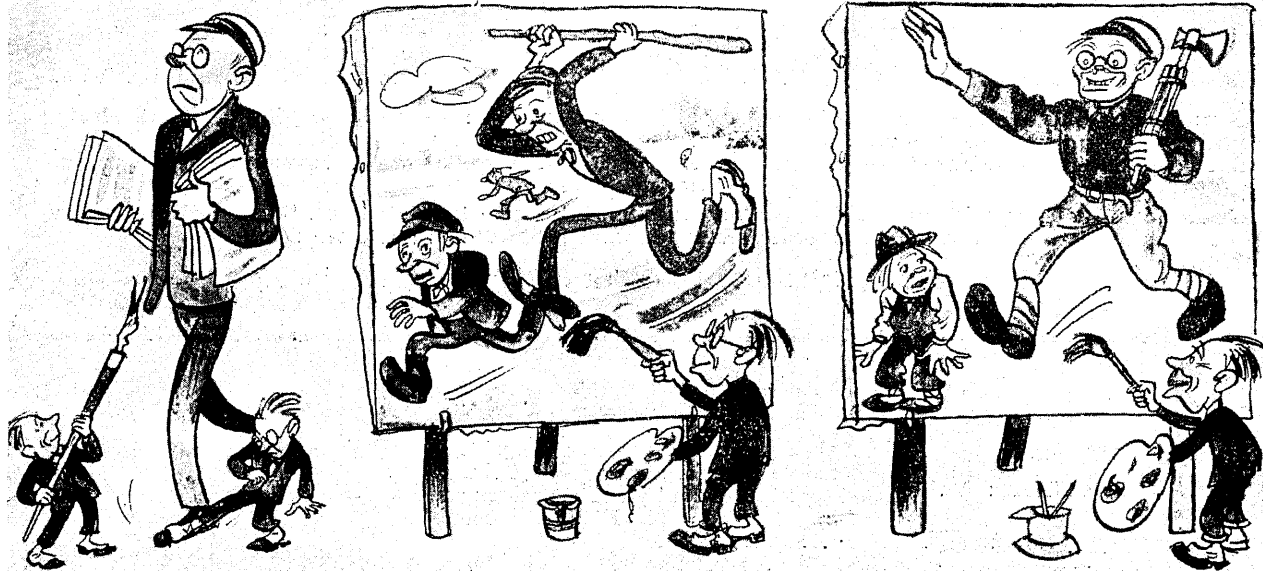
On tõesti aeg, et kaoksid Kitzbergi Kniks-Marrihenid, Vilde Fillemine Fahtrikud ja Visnapuu Kunda sed meie avaliku sõnaõiguse tarvitajaskonnast.

Kõikide nende väärtuslike peatükkide kõrval väärivad tähelepanu ka näidised vastaste sõnalahinguist, nagu 1) Horatio Walpole' ja William Pitt'i (vanema) vaidlused Inglise parlamendis a. 1740 ja 2) Caesari tapja Brutuse ja Marcus Antoniusse kõned (viimased Shakespeare'i tragöödia „Julius Caesari“ järgi).

J. Rummo „Kõneoskus“ on kirjutatud lihtsas ning ladusas sõnastuses. Nõnda on raamat käsitatav kõigile. Mõned korrektori pilgu alt läbilibisenud trükkivad ei eksita kuigimääral lugejat. Olgugi et teos ei nõudle kõigiti täpsustatud teadusliku uurimuse nime, leidku see ometi meie akadeemilise pere liikmete — meie olevase ja tulevase sõnarahva — seas väärivat lugupidavat poolehoidu.

A. Vaigla.

Kõnefend.

siis katsub teatav osa ajakirjandusest ka siin sellele liikumisele igasuguseid takistusi teha ja jalga ette panna.

maalides neist üliõpilastest roimamliku pildi kui põllumeeste suurimast vihavaenlastest

või kujutades neid pesueht mustasärklastena, kelle ees peab väike Eesti oma demokraatliku korra pärast värisema.

Üliõpilastele sunduslik tervishoidlik kontroll.

Üliõpilaskonna Edustuse otsusega 10. veebruarist tehti tervishoidliku kontrolli läbiviimine üliõpilaskonnas sunduslikuks. Haigekassa toimikond ja Üliõpilaskonna Juhatus ühes Ülikooli Tervishoiu Peavalitsuse ja Riigi Statistika Keskbürooga on põhjalikult kaalunud kontrolli läbiviimise võimalusi.

Ülikool ja valitsusasutised asusid seisukohale, et üliõpilaskonna haigekassa läbiviimise toetamine on ainult siis võimalik kui üliõpilaskond annab täpse ülevaate oma tervishoidlikust seisukorrast. Seega on tervishoidliku kontrolli teostamine eeldus, millest oleneb, kas on haigekassa loomine võimalik või mitte.

Tervishoidlik kontroll teostatakse anonüümselt. Igale üliõpilasele saadetakse ankeetleht vastava numbril all. Kontrolli tarvis on väljatöötatud „E. V. Tartu ülikooli üliõpilase terviselt“, milles üld ja spetsiaal osa. Üldosas nõutakse andmeid rahvuse, elukoha, vanemate elukutse, perekonna päritavate haiguste, ülikooli astumise, sportimise jne. kohta. Spetsiaalses osas on küsimusi õppetöö ajal ametis olemise, keha pikkuse, raskuse, kehaehituse, toitumise kohta.

Ankeetlehed, millel kaaskiri kaassas, saadab üliõpilaskonna haige-

kassa toimikond Tartus olevaile üliõpilasele kätte, väljaspool Tartut olevaile aga postiga. Kaaskirjas on märgitud kuupäev, kella aeg ja koht, millal ja kuhu peab üliõpilane arstlisse kontrolli minema. Juhtumil, kui ei saada kinni pidada antud kuupäevast, peab üliõpilane ise arstiga teise aja üle kokku leppima. Tervishoidlik kontroll on täiesti tasuta. Väljaspool Tartut asuvad võivad tervishoiulehe lasta täita kohapealse arsti juures ja peavad selle saatma määratud kuupäevaks üliõpilaskonna haigekassa toimikonnale Üliõpilasmaija. Kontrolli teostamiseks on haigekassa toimikonnale määratud tervishoiu peavalitsuse poolt 1500 krooni ja ankeetlehtede läbiviimiseks Statistika Keskbüroolt 1000 krooni. Läbitöötamine ja ankeetlehtede laialisaatmine on üliõpilaskonna tööbüroo hooleks. Tööbüroo kaudu saavad seega teenimisvõimalusi puudustkannatavad üliõpilased. Töötamine sünnib Riigi Statistika Keskbüroo kontrolli all, millise asutuse abidirektor hra Tooms käis 16. veebruaril Tartus instruksioone andmas.

Kuna tervishoidlik kontroll kõigi oletuste järele tuleb üliõpilastele vaid kasuks, võimaldades profilaktiliselt võidelda tiisikuse vastu ja juhtides tähelepanu haigustele, mis on

veel algstaadiumis, siis toimikond loodab, et kõik kaasvõitlejad täidavad täpselt ankeedis ettenähtud tingimusi. Ankeedi edukas läbiviimine sõltub vaid täpsusest ja korralikkusest.

Tervishoidlike kontrolli teostamine algab veebruari lõpul ning kava järele viiakse läbi kevadeks.

E. V. S.

Talisport üliõpilaskonnas.

Üliõpilaskonna kehalise kasvatus toimikond algas oma talisportlikku tegevust suusavõistluste, kiir- ja iluuisutamiskursuste ja traditsiooniliste käsipalli esivõistlustega.

Suusavõistlused peetakse 27. veebr. ja 1. märtsil. 27. veebr. kell 15 on individuaal murdmaa suusatamisvõistlus meestele 10 km ja naistele 3 km ulatuses.

1. märtsil on meeskondade 10 km murdmaa suusatamisvõistlus. Meeskondade suuruseks määrati 3—5 ksv., kusjuures meeskonna ajaks loetakse kolmanda ksv. finiši jõudmise aeg.

Kiir- ja iluuisutamiskursused korraldatakse h-rade Reederi ja Martini instrueerimisel; kursuste kestus on 10 tundi ja tasu iga osavõtjalt 1 kr. Kursuste algus määratakse kindlaks kuni 22. veebr. osavõtjaks registreerinud ksv. instriktore ja toimikonna ühisel nõupidamisel.

Eesti Kirjanduse Seltsi „SUURMEESTE ELULOOD“ 1933. a. nr. 1.

AMUNDSEN

Kirjutanud A. Hanko.

Rohkete piltidega, 152 lk. Hind 1 kr. 50 s.

Amundsen oli suur isamaalane ja uskus, et just väikerahvastel maksab pingutada, et elada väärikalt suurrahvaste kõrval: kogu elu võitles ta norra lipu au eest, kuigi tuli mitmeid rahaliselt soodsaid pakkumisi, et astuks teise lipu teenistusse. Temalt võiksime küll õppida isamaa-armastust.

Suurmeeste elulugusid ilmub 6 raamatut aastas, hind ette tellides 7 kr. 50 s. Võib maksta osakaupa. Tellimisraha maksta posti jooksvale arvele nr. 20-36.

Eesti Kirjanduse Selts, Tartu, Suurturg 12.

Akadeemilisi teateid.

Ülikooli lõpetasid.

USUTEADUSKONNAS: Volde-
mar Kirotar.

FILOSOOFIATEADUSKON-
NAS: Soja Dondukov, Kurt Karl
Holtzmeier (cum laude), Lydia
Puulbert, Raissa Uusna.

Üliõpilask. käsipalli esivõistlused

algasid LAUP., 18. VEEBR. ülikooli
võimlas. Esimesel mänguõhtul koh-
tasid korp. Sakala ja korp. Ro-
talia võrkpalli üldklassis, võitis
tugeva ülekaaluga korp. Sakala
meeskond 15:3 ja 15:8.

2) Korp. Vironia — EÜS
korpalli üldklassis võitis EÜS-i
meeskond 31:7 (poolaeg 12:3).

3) Korp. Frat. Livienis
ja korp. Sakala võrdlemisi tasa-
kaaluka mängu juures võitis korp.
Sakala meeskond tagajärjega 22:19
(poolaeg 14:5).

PÜHAPÄEVAL, 19. VEEBR.
kohtasid võrkpallis:

1) Korp. Indla ja Org-ma-
tud. Korp. Indla ilmus väljale re-
servidega ja kaotas I game. Teine
game lõppes korp. Indla võiduga.
Kolmas game oli võrdlemisi tasavä-
gine ja langes org-matute kasuks.
Lõpptagajärg Org-matute kasuks
15:11, 13:15 ja 15:12.

2) ÜS. Raimla ja EÜS Põh-
jala võrkpalli üldklassis. I game
lõppes ÜS. Raimla kasuks 15:10.

Kahel järgneval gamel oli aga ÜS.
Põhjala meeskond esimesest kolme-
tusest üle saanud ja võitis mõlemad.
Lõpptagajärg ÜS. Põhjala kasuks
10:15, 15:6, ja 15:9.

3) Korp. Rotalia ja korp.
Frat. Aeterna. Korp. Frat.
Aeterna puudusid üksikud mängijad
ja andis selle tõttu ametlikult loo-
bumise võidu korp. Rotaliale ja
mängis kombineeritud meeskonnaga.
Poolaeg lõppes 12:12, kuid lõpu-
poole korp. Rotalia oli võidukam ja
tõstis seisu 35:22 peale.

RAHVUSLIK ÕHTU KORP. INDLAS.

ARK algatusel on kavatsus kor-
raldada terve sari rahvuslikke õh-
tuid üliõpilasorganisatsioonide tege-
likul läbiviimisel. Esimene niisu-
gune korraldati 17. veebr. s. a. korp.
Indla poolt. Kavas oli vil. Otto
Leesmenti referaat: „Sõnad ja teod
rahvusliku aate teenistuses“ ja sa-
muti refereeris ksv. Erika Veiden-
baum. Peale referaatide oli kavas
ettekandeid korp. Indla laulukoorilt
ja kõnekoorilt, deklamatsioon (ksv.
E. Veidenbaum), soololaule (ksv.
T. Mägi), flöödisoolo (ksv. U.
Vunder).

FINANTSÕIGUSE PROFESSUU- RI VABAKSJÄTMISEGA

veel üheks aastaks nõustus Haridus-
ja Sotsiaalministeerium.

IV Akadeemilise toetusnädala kava.

TARTUS.

Neljapäeval, 2. märtsil.

Ak. toetusnädala avakõne Tartu
ringhäälingus.

Reedel, 3. märtsil,

kell 18 — avaaktus Üliõpilas-
majas; kell 20 — näidendi-õhtu
Saksa teatri ruumes, mängitakse
Heino Leino „Maa paremad“.

Laupäeval, 4. märtsil,

kell 19.30 — käsipallivõistlus
ülikooli võimlas; kell 22 — Ten
o'clock tea dancing Üliõpilas-
majas.

Pühapäeval, 5. märtsil,

kella 10—18 loterii-allegri kait-
semaleva saalis; kell 21 — Toe-
tusnädala pidu kaitsemaleva
saalis.

Reedel, 10. märtsil,

kell 21 — Edustuse koosolek
omaabi küsimustele.

TALINNAS.

Pühapäeval, 5. märtsil,

kell 17 — kella 5 tee Gloria
Dancingis.

Pühapäeval, 12. märtsil,

kell 11 — kontsert-koosolek.

PÄRNUS.

Koosviibimine ja ettekandeid.

VILJANDIS.

Laupäeval, 8. apr. Kevad-ball.

RAKVERES, NARVAS, HAAP-
SALUS, VÖRUS, VALGAS ja PAI-
DES korraldatakse kontserte, balle,
perekonnaõhtuid, koosolekuid ja
ettekandeid.

Ilmub 13 korda aastas. Tellimishind 3 krooni aastas, 1½ krooni semestris.

Vastutav toimetaja: Erika Veidenbaum. Tegevtoimetaja: Eduard Sitska. Toimetuse liikmed: Meta Lugus, Jaan Ots.
Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

EESTI KIRJASTUSE ÜHISUS

POSTIMEES

Ülikooli tänav nr. 21/23, telefon 80

Päevaleht Postimees
Nädala Postimees
Maamees / Lasteleht

ÜLIÕPILASTELE!

Nägus as nahkköites ja lihtsad **Agendad**, märkmik kuupäevade jaotustega üheks aastaks.

Üliõpilaslaukuid broš., kalingur- ja nahkk. Originaalseid eesti **kirjaplokke** „Maret“, „Lendur“, „Linda“ ja „Aino“ – eestipär. kaanejoonistega.

Taskumärkmikke suures valikus ülikooli ja Toomevare kaunist. j. t. Külalis-, aadress-, mälestusraamatuid, albume ja igasug. kunstnähtöid jne. „Postimehe“ raamatukauplus Tartus Suurturg 16, telefon 2-50.

TRÜKIKODA
TSINKOGRAAFIA
KÖITEKODA

Töökojad varustatud moodsate masinatega. Tellimiste täitmise kiire, korralik, maitsekas ja ajakohaste hindadega.

Rahvuslikult mõtlev akadeemiline pere tarvitab ainult KODUMAA ODRAST valmistatud

EESTI ÕLUT

Pääle selle soovitab tehas:

MESI-SEKTI

„KARAMEL“

SIDRONI SOODAT

KEEDETUD MÖDU

LIMONAADI

ÖLLETEHAS

LIVONIA'LT

V. a.

Akadeemiline kodanik !

Praegune raske majanduslik seisukord muutub ka meil Eestis kordkorralt ähvardavamaks. Palju kergendust tooks oma riigi kodanikkude koostöö ja vastastikune toetus. Tööd ja leiba eeskätt oma kodanikkudele, sellepärast tarvitagem kodumaa tööstuste tooteid. Seda võimaldab Teile kodumaa vabrikute riidekauplus, kus ainuüksi kodumaa tooted müügil. Vill, puuvill, kunstsiid.

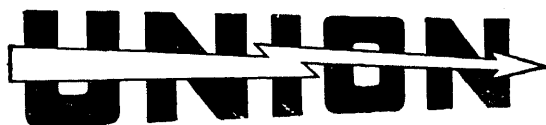
KODUMAA VABRIKUTE RIIDEKAUPLUS

HEINRICH TOFER

Tallinna, S. Karja 15, Müürivahe nurgal.

Müüdisaja akadeemia kodanik

ei tohi pillata, kuna ajad on rasked. Seepärast kannab akadeemia kodanik

UNION

j a l a n õ u s i d .

«UNION» jalanõud on vastupidavad ja nende hind mõõdukas. Ühtlasi on «UNION» jalanõud MOODSAD ja NÄGUSAD.

Läbimüügi poolest I kohal.

**KES MAITSEB
SEE KIIDAB**

**MÜUGIL
ÜHISKAUPLUSTES**

NAPSI- JA LIKÖÖRIVABRIK

EMLO

Tallinna, Pikk 17
Telefon nr. 431-08

Tartu, Riia 22-a
Telefon nr. 13-65

**KONJAKID
LIKÖÖRID
NAPSID**

kõrges headuses

Saadaval igas restoranis ja viinakaupluses Eestis

„Üliõpilasleht“

Toimetus ja talitus

Üliõpilasmajas III korral on avatud
teisipäeval ja laupäeval kella 15—16

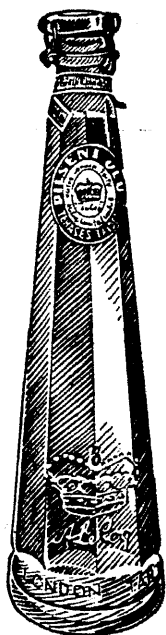
Rutake 1933. a. tellimistega.

Aasta tellim. — kr. 3.— ja 1/2 a. — kr. 1.50.
Välismaale: aastas kr. 5.— ja 1/2 a. — kr. 2.50

Saadaval 1914, 1915, 1916, 1920—32 aastakäigud ja üksiknumbrid.

Varemaid aastakäike müüakse
20% hinnaalandusega.

A.-s. A. LE COQ'I

London—Tartu

õllevabriku

ÕLU JA PORTER

ning keedetud mõdu, limonaad, sooda, selters —
tuntud hääduses.

Eesti Laenu- & Hoiu-Ühisus

Tartus, Suurturg 14, omas majas. Telefonid 177 ja 700. Telegr. aadress: ELHÜ

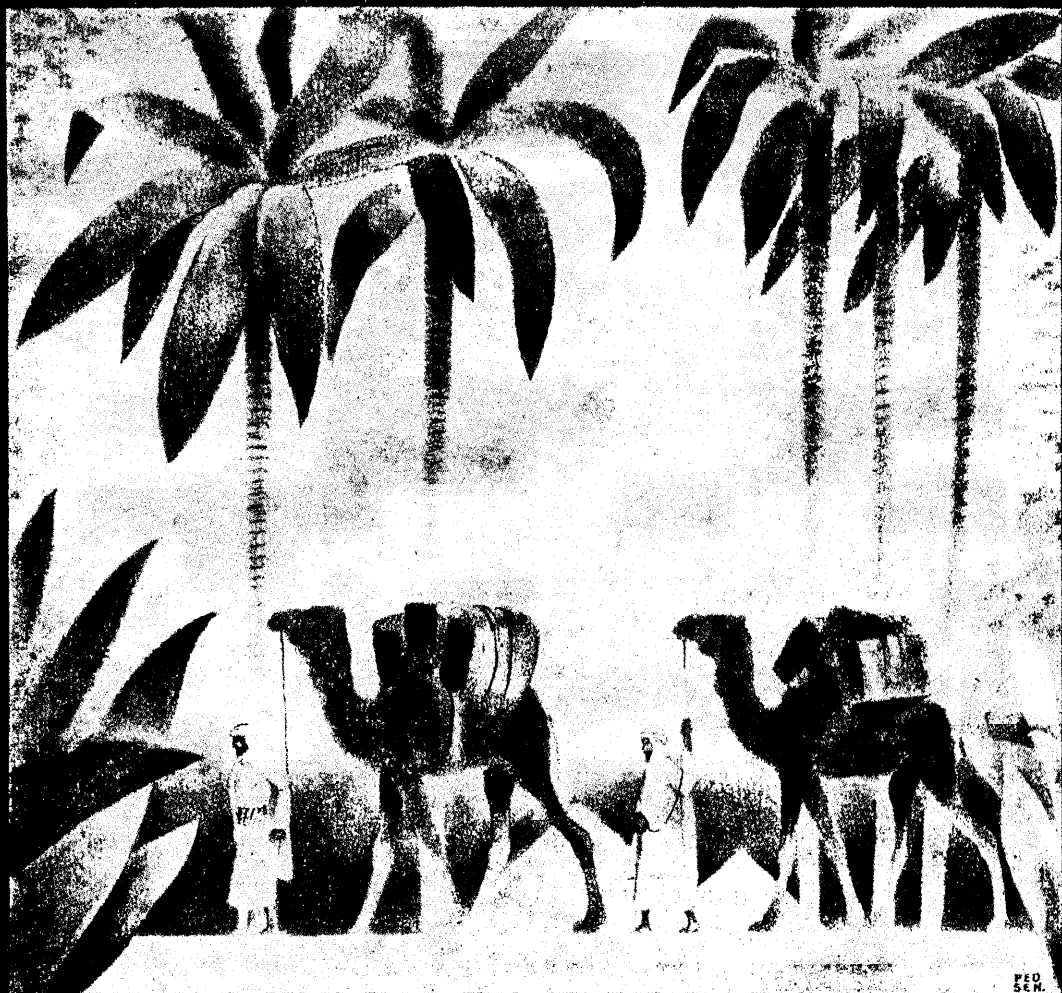
Esimene eesti ühispank

Asutatud 1902 a.

Kõik pangaoperatsioonid
Võtab raha hoiule ja annab laene
Ühendus teiste pankadega
VARAKAMBER · HOIUKARBID

Agentuurid: Kindlustusselts „EESTI“ • Esimene Eesti Kinnituse Selts „EEKS“

Kes nõuab paberossilt kõrget hea-
dust ja paremate idamaa tuba-
kate võluvaid aroomi, see suitse-
tab meie kvaliteet-paberosse

ORIENT

Laferme

Hind 35 senti.